

NFT

6/2005

Norsk Filatelistisk Tidsskrift, utgitt av Norsk Filatelistforbund
Nummer 6, 2005 : årgang 64

De grovtaggede variantmerkene fra 1892/93 | Tore Gjelsvik signerte "The Roll"
Frimerker (og varme pølser) i Sentrum | OSLO2005 nærmer seg med stormskritt
Utstillingsmontering på godt og vondt, del 3 | Fodpost i Aasgaardsstrand?
A- og B-valørene med forskjellig papir | Ungdomssidene tar for seg særstempler
Stort katalogslipp: Norgeskatalogen, Michel, AFA og Filatelistisk Årbok er her

A blue postage stamp featuring a profile of a man, with a postmark reading "SKIRET" and "CAP". The stamp is cancelled with a diagonal line. The postmark is irregular and torn. The stamp is on a piece of paper with a decorative wavy border at the bottom.

www.frimerkehuset.no E-mail: frimerke@online.no

Stein Kristiansen Frimerker, Nedre Vollgate 9, 0158 Oslo. Tlf.: 22 41 01 30

Tid for sirkulasjon

Norsk Filatelistisk Tidsskrift
Medlemsblad for Norsk Filatelistforbund

Årgang 64

Ansvarlig redaktør
Marius Brinch Gabrielsen

Redaksjonens postadresse
Norsk Filatelistisk Tidsskrift (NFT)
PL 130
FI-00521 HELSINKI
FINLAND

GSM +358 40 870 8937
nft@filatelist.no
www.filatelist.no/nft
epost med vedlegg bes helst sendt
red@nftonline.net

Annonseansvarlig, Marius Gabrielsen

Opplag	5500
Frekvens	8/år
Direkteabonnement	2005/NOK
Norge	350,00
Europa	400,00
Oversjø	450,00
Bank NO	6034 05 43885
Bank DK	1199 64 13684
Bank SE	59 12 31-6

ISSN 0332-8848

For posthistorisk interesse nevner vi at
innleveringssted nå er Oslo.

Trykk & papir
NR 1 ARKTRYKK AS, tlf 69 89 83 00
Stora Enso G-Print 90g

Design, Marius Gabrielsen

Omtrent samtidig som jeg mottok et rykende ferskt eksemplar av Norgeskatalogen 2006, dumpet det et brev med "singelfrankering" 27 kroner ned i postkassen min. Da avsender langt fra er noen filatelist, ble jeg nysgjerrig og slo opp i katalogen: frimerket, NK1390, ble utgitt så tidlig som 7. april 2000, og står der registrert med "K" etter prisvurderingen for brev. En slik "K" betyr i kombinasjon med andre merker, gjerne fordi en egen portosats ikke har eksistert innenfor rammen av normal brukstid.

Jeg tok derfor kontakt med avsender, som kunne forklare at merket var kjøpt i skranken på et postkontor i Oslo, satt på brevet og stemplet med stativdatostempel (som for øvrig har hatt fiolett svertepute) av skrankebetjeningen. Han hadde dog bedt spesielt om at brevet skulle frankeres med frimerke, og forklart at mottaker var samler. Men bortsett fra det, viser det seg at 27 kroner så avgjort er korrekt portosats for brevet.

Det neste spørsmålet som meldte seg, var selvfølgelig hvor langt man skal strekke begrepet "normal kurseringstid" for et frimerke i våre dager. Det er ikke lenge siden frimerker ble trukket tilbake fra salg etter to år, og hos Frimerketjenestens utsalg forsvinner de rutinemessig etter omtrent samme formula den dag i dag. Men for fire-fem år siden, sikkert i sammenheng med rutiner fremkalt av Post-i-butikk, ble det slutt på tilbakekalling av frimerker fra utsalgsstedene.

Akkurat her står kanskje moderne norsk filateli overfor et dilemma. For mens Norgeskatalogen nå oppjusterer sine vurderinger av moderne postgåtte forsendelser, er mange av merkene fremdeles til salgs ved enkelte postkontorer, om enn i begrenset omfang. Hvordan skal så fremtidens samlere vurdere disse forsendelsene med særmerker som er postgått et år eller fire etter utgivelsesdato? Jeg stiller spørsmålet fordi erfaring viser at hvis vi går noen generasjoner tilbake i tid, murras det fort om "utenfor brukstid" i verdivurderingen av brev og postkort.

Siden jeg først forholder meg til nåtiden (det blir mer fortid senere i bladet), må jeg få minne om utstillingen OSLO2005 som mange ser frem til i november. Arrangørene jobber i disse dager på spreng med å få de siste detaljene på plass, og lover en filatelistisk mønstring av dimensjoner som vi ikke har sett i Norge på flere år. Hvis du ikke har satt av dagene fra 17. til 20. november i kalenderen ennå, så gjør det nå med en gang før du leser videre.

Marius

SAMHANDLING

Høstsesongen er definitivt i gang. Nettopp hjemkommet fra Oslo og frimerkeutstillingen "Frimerker i Sentrum" med tilhørende jubileumsfest. Det var et vellykket arrangement på alle måter, som Sentrum Filatelistklubb hadde stelt i stand for å markere sitt 75-års jubileum. De utstilte samlingene i en-rammes og postkort-klassen var publikumsvennlige og god PR for hobbyen vår.

Frimerkets dag er i år flyttet til 17. november, i forbindelse med OSLO2005, og egen frimerkeutgivelse til markeringen av 150-års jubileet for utgivelsen av det første norske frimerket. Det er nå hyppige møter i de ulike komiteene som er i sving for å legge siste hånd på forberedelsene til utstillingen. Det ser spennende ut, så det anbefales å allerede nå planlegge en tur til utstillingen på Lillestrøm.

Årets tildelinger fra Norwex-fondet er klare til vanlig tid. Det var i år en liten nedgang i antall søkere, og tildelingene ble også litt mindre enn i fjor begrunnet i det lave rentenivået. Det måtte gjøres prioriteringer, og noen søknader som hadde preg av ønske om generell driftsstøtte nådde dessverre ikke opp. Det positive er likevel at søknadene viser et høyt aktivitetsnivå i frimerkemiljøet, og at mange prosjekter og arrangementer blir gjort mulige gjennom tildelinger fra fondet.

Årets utgave av Årboka er nå klar, og kan bestilles gjennom klubbene eller direkte fra Skanfil. En stor takk til redaktør Trygve Karlsen som igjen har samlet et variert utvalg gode artikler fra siste årets klubb-tidsskrifter og utstillingskataloger. Årets utgave anbefales og bør anskaffes av alle samlere. Mye godt lesestoff for en liten hundrelapp!

Erkjennelsen av at frimerkesamling i Norge i den store sammenheng er en "marginal idrett", og at alle aktører har mange felles interesser, førte til at Frimerketjenesten, Handlerforeningen og Forbundet møttes for å diskutere rundt temaet "Samhandling i frimerkebransjen". Målene er blant annet å gjøre hobbyen mer populær, rekruttere nye samlere, gjerne voksne, og å skape større oppmerksomhet om frimerker. Etter en gjennomgang av status, ble det diskutert felles interesser og mulige tiltak for å nå målene. Det ble et meget godt møte, og en stor takk for initiativet fra Frimerketjenesten ved Arnfinn Skåle. Ser frem til neste møte som er planlagt i etterkant av OSLO2005.

Husk å ta godt vare på nye medlemmer som kommer på møtene ved oppstart i klubbene nå i høst!

Petter

Norsk Filatelistforbund
Postboks 875 Sentrum
NO-0104 OSLO

Tlf (+47) 22 20 80 53
Fax (+47) 22 20 80 54

Organisasjonsnummer: 970 168 982

Forbundssekretær: Oddbjørn Solli

Sekretariatet er betjent tirsdag og torsdag fra 08:00 til 14:00.

Besøksadresse: Casparis gate 9, Oslo

nf@filatelist.no www.filatelist.no

Bank
Norge 6034 05 43885
Danmark 1199 64 13684
Sverige 59 12 31-6

Styre og regionkontakter

Forbundsprezident Petter E Pedersen
tlf 38 16 74 17, GSM +47 909 29 963

Visepresident Olav Håkonsen
tlf 55 18 04 90

Svein Bentsen, tlf 71 25 16 06

Per H Kristensen, tlf 63 97 14 19

Jan Lauridsen, tlf 78 98 74 43

Tønnes Ore, tlf 22 27 73 13

Carl Arthur Tønnessen, tlf 51 49 50 90

Brit Gullvåg, tlf 73 94 15 85

Tore Berg, tlf 22 27 23 72

Erik Lunde, tlf 69 35 22 25

International stamp auctions
ENGERS frimerker

Klundbyvn. 103, N-2836 Biri, Norway. Tel.: 61 18 15 55. Telefax: 61 18 17 37. e-mail: post@engers-frimerker.no

DIN PARTNER VED KJØP OG SALG

Postkortavdelingen er vår hittil største

HØSTAUKSJONEN 14.-15. OKTOBER I OSLO

Høstens spennende og innholdsrike auksjonskatalog er under veks. Den inneholder som vanlig et bredt spekter for alle samlere. Vi ser frem til å hjelpe Dem med de opplysninger De trenger i forbindelse med auksjonen og dens objekter.

For innlevering til vårauksjonen:

Vi besøker store deler av Sør-Norge med bil i november/desember.

Ring for en avtale, og vi besøker Dem gjerne for en trygg innlevering av Deres materiale.

VEL MØTT

Be om gratis katalog eller les den på internett

Detaljert informasjon, prislister, årsprogram, siste auksjonskatalog mm.
finner De på vår hjemmeside:

www.engers-frimerker.no

Sistedag – men stempler?

På side 11 i NFT 5/05 står det en notis om nedlegging av postkontor og sistedagstempling.

Angående nevnte stempler i Nittedal kommune, så er 1484 Åneby, 1487 Tøyenhagen og 1488 Hakadal nedlagt forlengst, og er i dag Post-i-butikk og således uten stempel.

Vi som bor her skifter bare alle adresse til Hakadal. Åneby og Tøyenhagen går ut av bruk, og man beholder stort sett de gamle postnummerne foran Hakadal. Det eneste er at området med 1484 blir noe mindre, og 1488 noe større.

Det finnes kun ett postkontor med stempler igjen i Nittedal. Det er 1481 Hagan. Samt postterminalen 1482 Skytta/Nittedal, som har stempel, men vil helst ikke bruke det.

Dag Fredbo

Hei Dag, godt at noen lesere passer på både hva som blir skrevet her i NFT og sitt eget nabolag. Og siden vi først er inne på stempler, kan jeg nevne en notis som gikk meg hus forbi sist. Den gjelder motivstempler (se også NFU-sidene i denne utgaven). Fra 1. juni 2005 opphørte bruken av motivstempler for følgende steder: Munchmuseet, Hjemmefrontmuseet, Folkemuseet, Vigelandsparken, Holmenkollen og Frognerseteren.

red.

Hvem vet hva, hvor og når om sistedags?

På side 11 i NFT 5/05 hadde Magnus Monsen et innlegg om stempelkvalitet. Redaktøren har etter innlegget en kommentar som jeg ble interessert i. Jeg samlet de siste tyve årene på sistedagsstempler. På slutten ble det problematisk å få informasjon fra Postens frimerketjeneste, og jeg savnet mange ganger Sirkulære. Jeg prøver fortvilt

å kikke på Frimerketjenestens internettsider, men det er så å si ingen opplysninger å finne der. Som Piet Hein sier: "Stor er den som vet, men større er den som vet hvor man kan spørre". Og jeg håper nå at det er noen av leserne som kan hjelpe meg med å finne de stedene jeg kan få opplysninger.

Erling S Brataas

Ja, Erling, vi sender ditt spørsmål ut til leserne, og håper at kanskje noen fra Frimerketjenesten eller andre avdelinger i Posten også kan bidra med opplysninger. På Postens egne internettsider finnes det også pressemeldinger og flere av deres internpublikasjoner i digitalt format, men den informasjon du finner der er helst myntet på andre enn filatelister.

red.

Myntbrev–samleverdige objekter eller spekulative utvekster?

Dette er et forsøk på et debattinnlegg, ikke et forsøk på å servere et ferdig opplest og vedtatt synspunkt. Mine holdninger vil nok skinne klart igjennom, men det er som kjent i dette landet lov å være uenig.

Spørsmålet i overskriften er en håpløs problemstilling. Hva er samleverdig? Noen samler på kulepenn, andre på servietter. Atter andre samler på frimerker eller mynter, og noen samler altså på myntbrev. Forskjellen her må være at det for de to førstes vedkommende ikke finnes noe organisert omsetningsapparat, mens det for de tre siste samleområdene finnes handlere og auksjonsfirma som tar seg av byttingen mellom samlere. (Kjøp og salg av samleobjekter er jo en form for bytting ved hjelp av mellommenn).

Dette kan imidlertid ikke være noe velegnet kriterium for å avgjøre spørsmålet i overskriften. Et eksempel i så måte kan være samling av autografer. Dette har vel alltid vært sett på som rimelig aktverdig og objektene har vært samleverdige. Men omsetningsapparatet og kontakten mellom samlere har vært mer eller mindre fraværende.

Verdien på et objekt er også et problematisk felt. Hvem setter verdien på et frimerke, en mynt eller for den saks skyld et myntbrev eller en autograf? Her gjelder vel bare markedets harde lov om tilbud og etterspørsel: ingen frimerker eller andre samleobjekter er verd mer enn det noen er villige til å gi for dem, og for å fastsette verdier må man derfor ha et godt omsetningsapparat. En gammel kulepenn med firmalogo fra et forlengst avviklet firma kan dermed være uhyre sjelden men likevel overhodet ikke "verdifull".

Nå vil jeg hevde at verdier i seg selv ikke gjør et objekt eller en gjenstand samleverdig. Bakgrunnen for dette er at sterke markedsføringskrefter kan skape et marked for det meste, og bare reklamen er intens nok eller freidig nok kan det meste selges. Et skrekkelig eksempel på dette er LOOCs OL-samling. Etter en intens og aggressiv markedsføring, klarte de å selge mesteparten av opplaget som man hadde produsert, og jeg antar at produsentfirmaet fortsatt satt igjen med en rimelig fortjeneste. Andrehåndsmarkedet har i alle fall sagt sitt om dette produktet, og de som var dumme og lot seg lure har, om de ikke har lært, i hvert fall fått svi økonomisk. Jeg ønsker derfor å legge mer vekt på verdighet enn verdier for å avgjøre om et objekt er samleverdig.

Filatelistisk Årbok 2005

160 sider spekket med interessant frimerkestoff, hentet fra ulike publikasjoner gjennom fjoråret. Utgiver er som vanlig Norsk Filatelistforbund, i samarbeid med Skanfil.

2005

FILATELISTISK
ÅRBOK
NORSK FILATELISTFORBUND

Det samleverdige minnearket, nr 21 i rekken, omhandler i år den berømte 39-blokken av Norge nr 1, og er spesialstemplet i anledning 150 års jubileet for Norges første frimerke.

Kr. 95,-

Besøk oss på internett:

www.skanfil.no

Kjøp boken i din frimerkeklubb, eller hos Skanfil!

BESTILLINGSKUPONG

Jeg bestiller:

_____ stk nr. 4100-05, Filatelistisk Årbok 2005, á kr 95,-

Send meg også:

☐ GRATIS prislister frimerker

Portotillegg kr 39,- pr. bestilling.

☐ GRATIS auksjonskatalog

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Underskrift: (Person fylt 18 år)

Send inn kupongen, eller kontakt oss på:

tlf. 52 70 39 40 - fax 52 70 39 49 - e-post: skanfil@skanfil.no

PORTO

SKANFIL AS
- sentrum for samlere

Postboks 2030

5504 HAUGESUND

Etter å ha svirret rundt grøten begynner jeg derfor nå å nærme meg problemstillingen. Og den er noe i nærheten av følgende: Dersom private næringsinteresser skal produsere samleobjekter bør det være etter meget strengt fastsatte kriterier. Et nytt problem er da selvsagt hvem som skal fastsette disse kriteriene.

Situasjonen er i dag slik at både mynter og frimerker utgis under en viss offentlig eller halvoffentlig kontroll, og det primære ved utgivelsen er bruken til et formål (betalingsmiddel og frankeringsmiddel), ikke utgivelse for samlermarkedet. Her har det imidlertid dessverre skjedd en viss utglidning. Selv telekort, som vel ikke helt har slått igjennom blant mange samlere, er utgitt med det for øye å brukes i telefonautomater, ikke for å samles i album. At noen så finner disse objektene samleverdige er et sekundært resultat som utgiver (les eksempelvis Frimerketjenesten) selvsagt vet å utnytte, noen ganger til grensen av det spekulative.

Hva så med myntbrev og for den saks skyld også pins? Her er det ingen kontroll med utgivelsene. Hvem som helst kan utstyre seg med en mynt og et frimerke, få trykket en konvolutt og produsere et myntbrev. Problemet blir selvsagt markedsføringen og salget. Et firma på Oppegård har funnet en nisje hvor de har oppdaget at de kan tjene penger, og de produserer slike brev i stor stil. Andre firmaer og klubber har også prøvd seg, men uten det samme reklamebudsjettet har ikke suksessen blitt like stor. Markedsføringen fra Oppegårdfirmaet er intens, og begivenhetene som utgivelsene skal markere blir mer og mer fantasifulle—og det samme må kunne sies om objektene. Har man ikke en mynt som passer,

lager man bare en medalje for anledningen, og vips så kan man produsere et nytt "mynt"brev og fortelle markedet at akkurat dette må du kjøpe hvis du skal være med i galloppen.

Et par eksempler: Det nevnte firmaet laget i 1998 et "mynt"brev i anledning kronprins Haakons 25-års dag. Nå var det ingen mynter som kunne brukes, så derfor laget man en medalje. Velegnede norske frimerker fantes heller ikke. Men "man tager da hva man haver". Frimerket til foreldrenes 60-års jubileum året før i verdien 3,70 ble påsatt. Brevet ble så stemplet på jubileumsdagen 20/7-98. På dette tidspunkt var ikke portoen 3,70 så brevet er underfrankert. Men pytt hva gjør vel det, brevet skal jo aldri sendes! Større makkverk skal det etter mitt syn letes lenge etter!

Så i 1999 må jo fortsatt firmaet finne på noe de kan tjene penger på. Da oppdager de at Liberia har utgitt en sølvmynt med motiv fra Thor Heyerdahls Ra I ekspedisjon. Hvilken forbindelse Liberia hadde med denne ekspedisjonen, er noe uklart for meg, men det er jo av mindre betydning. Problemet er nå hvilket frimerke man kan koble dette med for å lage noe som samlere vil kjøpe. Thor Heyerdahl drev jo også med arkeologi, så kobles det med noe gammelt, må det jo passe? Verden eldste kurante frimerkeserie blir løsningen: et vanlig 4-kroners posthornmerke stemplet i Oslo pryder konvolutten. Hva har nå det med Heyerdahl og Ra å gjøre? Hadde man enda latt det bli stemplet i Larvik.

Dette er bare to eksempler av mange på en produksjon av objekter som etter mitt syn bare kan karakteriseres på én måte. Listen kan forlenges nesten like lang som mengden av myntbrev, seddelbrev, steinbrev og hva de nå kalles alle sammen. Dette

er spekulative utvekster i et samlemarked kun produsert ut fra motivet om å tjene penger. At firmaets motto er: "La oss gi folket hva folket vil ha" eller kanskje bedre "La oss gi folket hva vi har fortalt dem at folket bør ha" er greit. Men samleverdige objekter? NEI, myntbrev og lignende det vil jeg holde meg langt unna.

Dag Magne Johannessen

Mer 100-årsmarkering, og litt om et konsulatbrev fra 1849

Egentlig er vel det meste av det som skal sies om unionsoppløsningen i 1905 allerede sagt, også i NFT, jfr Knut Arvengs artikkel i NFT4/05, s. 28-30. Denne artikkelen er helt basert på postkort, så det eneste måtte være å prøve å få fram litt balanse i forholdet til brevmateriell.

For øvrig synes jeg G. Lærum i sin tid gikk litt over streken i bladet "Vikingen" (se 4/05 s.30). Etter min smak egner stoff om døde konger (og unioner) seg dårlig i et vittighetsblad, så jeg sier: Unnskyld, Carl XII, om du aldri så mye prøvde å erobre Fredriksten!

Så til saken. Det har seg slik at jeg blant mine "Porto å betale"- sendinger fant et brev fra 1849. Dette er jo fra en tid som ligger vel 25 år før Centime-ordningen kom i stand når det gjelder internasjonale portobelagte sendinger, men hva de forskjellige portomerknadene på dette brevet står for, er av mindre interesse her. Det er nemlig avsenderstempelet som er av mest interesse, da det så å si nærmest i klartekst illustrerer hovedgrunnen til hele "skilsmissen".

Dette er et brev av den type som var mye brukt for ca 150 år siden: All kommunikasjon ble skrevet slik at det til slutt ble en hel side ledig, og til slutt ble

NORGE

Mangler du frimerker til samlingen din, eller har du noen du vil bli kvitt?

**Tusenvis av frimerker & postkort
auksjoneres ut hver dag på QXL.no**

Intet kjøps-salær

Åpent 24 timer i døgnet hver dag

Du bestemmer prisen

670.000 norske medlemmer

Det koster fra 0,50 til 12,- kroner å legge ut en vare til salgs

Gratis registrering

Ta del i Norges mest spennende markedsplass du også.

arket eller arkene brettet slik at den blanke siden vendte ut, og det ble bra plass her til adresse, postale stempler og påtegninger etc. Der hvor klaffene overlappet hverandre på baksiden, kunne det bli plassert et lakksegl, eller som i dette tilfelle et avsenderstempel, som opptrer i kombinasjon med et slags forseglingsstoff.

Denne typen brev har reddet mang en interessant forsendelse fra "fortapelse", for ville man ta vare på brevet enten det nå var privat eller firmapost, så ble også den siden som er av interesse for oss filatelister automatisk tatt vare på.

Jeg vet ikke hvor tydelig gjengivelsen i tidsskriftet kan bli, så jeg gjengir det som er å se på originalen når det gjelder dette avsenderstempelet: I sentrum kan skimtes de to riksvåpnene. Til venstre "Tre Kronor" og til høyre "Den norske Løve". Rundt ytterkanten av stempelet kan tydelig leses: KONGL. SVENSKA OCH NORSKA VICE CONSULATET I BREST.

Brevet er for øvrig adressert til marineoffiseren C H Valeur i Horten. Denne personen må ha vært av betydning for byen, for en gate er oppkalt etter ham. Oppbyggingen av marineetablisementene var vel nå under arbeid, siden Fredriksværn (Stavern) skulle utgå til fordel for Horten.

Denne formuleringen "KONGL. –" virker på meg noe fremmed, så vidt jeg vet heter det (og het vel) på svensk "Kungl. –" og på norsk har vel forkortelsen lenge vært "KGL.", men her må jeg ta det forbehold at jeg ikke er særlig bevandret i rettskrivningen for ca 150 år siden.

Det var vel ikke minst i siste halvdel av 1800-tallet at den norske handelsflåten utviklet seg

kraftig, slik at den etter hvert ble en av de største i verden. Jeg har inntrykk av at konsulatene rundt omkring tjenestegjorde som de rene servicesentralene for post til sjøfolkene. Det er nok å vise til de to brev fra 1875 som Harry Snarvold viser i NFT 4/05, side 46. Begge brev er dirigert via konsulater, i henholdsvis Montevideo og Lima. Naturlig nok,

Brev fra Brest (i Frankrike, ikke Brest ved Polens østgrense) 13.8.1849.

Karteringsstempler fra Hamburg 17.8.1849. Destinasjon Horten.

Rgl. Norske Consu

Royal Norwegian Consulate
Ciudad Trujillo, D. R. D.
República Dominicana.

for konsulatenes fremste oppgave er vel å stå til tjeneste for nordmenn i utlandet. Dette må bety at når et skip anløp en havn hvor det innenfor rimelig avstand fantes konsulat, så ble dette oppsøkt for evt avhenting av post.

Til sammenligning vises også hvordan et konsulatbrev kunne se ut anno 1960. Det merkelige er at også her er det ting å stusse over, selv om nokså ubetydelig: På konvolutten er brukt formuleringen Kgl.

Norske Consulat, Ciudad Trujillo, mens det i brevstempelet ved siden er brukt formuleringen KGL. NORSK KONSULAT. Men nå får jeg vel påpakning fra Utenriksministeren for å være altfor pirkete, og det kan det kanskje være noe i.

Som en avrundning på det hele, vil jeg til slutt trekke fram et poeng som jeg har sett lite omtalt i disse markeringstider. Jeg vil nemlig sende en vennlig tanke til Kong Oscar II, for at han sørget for at det første skuddet aldri falt for 100 år siden. Det kunne ha utviklet seg til en ufattelig tragedie, som også ville tatt livet av ideen om "verdens beste naboforhold" som vi nå kan skryte av å ha!

Aasmund Sandland

Sølvløven til fur

Som vi skrev sist i forbindelse med omtalen av landsmøtebanketten, ble også forhenværende ansvarlig redaktør av NFT, Steinar Furunes, tildelt Norsk Filatelistforbunds orden "Sølvløven" for sin innsats gjennom en årrekke. Selve overrekkelsen ble foretatt av regionkontakt Brit Gullvåg på Stjørdal Frimerkeklubb sitt møte mandag 5. september. Vi slutter oss til gratulantene.

Velkommen til Frimerkehjørnet

Kjøp og salg av frimerker, postkort, bruksbrev, FDC, sedler og mynter. Alltid stort utvalg av utenlandske samlinger, lotter og rekvisita!

Besøksadresse:

Ullevålsveien 16

Åpningstid: 10 - 17 (14)

Tlf 22 69 47 21

Postadresse:

Postboks 2616 St Hanshaugen

0131 OSLO

Åsgårdstrands ukjente "Fod Post"-etikett

Da jeg i 2002 møtte Bjørn Schøyen på Nordia 2002 og fikk høre at han også hadde planer om å lage en bypostkatalog, sluttet jeg å videreutvikle websidene for Norsk Bypost og konsentrerte det videre arbeidet om "Katalog over Norsk Lokalpost og annen Privatpost" (dvs. lokalpost som ikke går inn under begrepet Bypost). Disse finnes i sin helhet på Internett. Norsk Bypost: http://home.online.no/~mjosefse/Norsk_Bypost.htm og Norsk Lokalpost: http://home.online.no/~mjosefse/Norsk_Lokalpost.htm

I slutten av august, da jeg gikk igjennom informasjonen jeg hadde om "Aasgaardsstrands Fod Post", ble jeg oppmerksom på to slike merker på Samlerbørsens auksjon nr. 128 og hvilke oppsiktsvekkende høye priser disse var i ferd med å få.

Jeg hadde nettopp diskutert disse merkene på Yahoo-forumet for Norsk Bypost (http://groups.yahoo.com/group/norsk_bypost/), og der ble det konkludert med at alle Aasgaardsstrands Fod Post merker var trykket i 1955 og merkene er relativt vanlige. Den gamle etiketten som det hevdes at 1955-utgaven skal ha basert seg på, eksisterer ikke.

Da utropsprisen på det ene enkeltmerket på auksjonen var kommet opp i over 800 kroner, ble det for meg åpenbart at budgiver måtte tro dette var det gamle merket (som 1955-utgaven skal ha basert seg på) som han la inn bud på. Jeg syntes at noe måtte gjøres, så jeg opprettet i all hast web-siden for "Aasgaardsstrands Fod Post, 1955" som gjengitt i tekst her:

"Phil nevner i sin katalog fra 1963 frimerker fra AAsgaardsstrands Fod Post: "Sluttelig nevnes noen få merkehelsaker av rent humoristisk tilsnitt: AAsgaardsstrands Fod Post: Utagede merker på farget eller hvitt papir i verdiene – Een Brev Skilling – Een Brev Skilling af 3 Øre ble fremstilt i anledning en frim.utstilling i Åsgårdstrand arrangert av Horten Filatelistklubb sommeren 1955. Motiv hentet fra en eldre etikett".

Bjørn Schøyen skriver i Norsk Bypost-forum på Yahoo: "Så vidt jeg vet ble Åsgårdstrand-merkene framstilt av Arne Bye (Skoppum / Horten). Han var bla. redaktør for bladet Frimerkekontakt, og var ivrig samler av div. undergrupper av norsk filateli. Han har produsert div. filatelistiske finurligheter. Åsgårdstrand-merkene ble påstått basert på en gammel etikett, men alt tyder på at det kun var en salgsgimmik. Det er ingenting som tyder på at det har eksistert et virkelig Aasgaardstrand fodpost-merke. Merkene er rimelig vanlige". Forfatters kommentar: Det har vært observert usannsynlig høye priser på disse merkene på enkelte auksjoner, noe som kan tyde på at folk ikke er klar over at disse merkene er produsert i 1955 og at de er rimelig vanlige. Den ukjente originale etiketten som Pihl refererer til burde etter min mening kunne dateres til 1874/1875. Det var da vi gikk fra skilling til kroner, og det stemmer bra med teksten på merket med at 1 skilling er tilsvarende 3,33 øre.

Bildet viser etiketten fra Åsgårdstrand-messen 1955. Merket har sort trykk på hvitt papir. Størrelsen på rammen er ca. 27x29 mm. I ytterkanten er en ramme med linjer som stedvis mangler trykk. Innenfor rammen kan en lese følgende tekst trykket med gamle bokstavtyper: Aasgaardsstrands Fod Post Een Brev Skilling af 3 Øre. M.Anderssen. Expditeur.

Nr.1 (SB 128 obj.1823)

1955 7.juni:
Etiketten er signert "M.Anderssen. Expditeur". Sort trykk på hvitt papir, men er også sett på blått papir (SB 120 obj.1308). Formatet er for nr.1 27x29 mm.

Nr.2 skal ifølge en kilde måle 25 mm i høyden. Utagget. Arkstørrelse er ukjent.

1. Een Brev Skilling af 3 Øre. Opplag ukjent

2. Een Brev Skilling. Opplag ukjent

Flere bilder av etikett nr.1 kan sees på http://home.online.no/~mjosefse/Aasgaardsstrand/Aasgaardsstrand_bilder.htm

Stempler: Et rundt stempel med innskrift "ÅSGÅRDSTRANDEMSEN 1955" ble brukt til å stemple frimerkene under utstillingen. Stempleet har 2 ringer, og dato er angitt i midten. Nedenfor er et eksempel på hvordan denne etiketten ble brukt under Åsgårdstrand-messen i 1955. Brevet er vist i virkelig størrelse. Fra Skanfil auksjon 136 obj 7932.

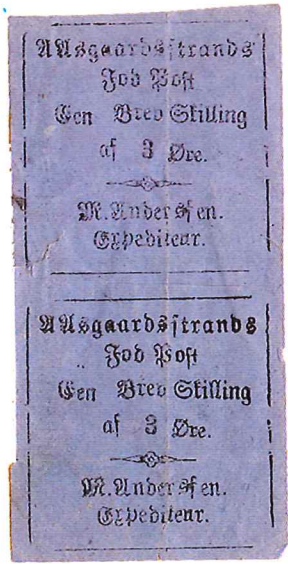
Kilder:
 Pihls Norges Byposter fra 1963
 Bjørn Atle Schøyen / Norsk Bypost
 forum på Yahoo
 Skanfil auksjonskataloger
 Samlerbørsens auksjonskataloger
 Reinhard Meyer's "Nordische-
 Staaten"
 Denne artikkelen er fra Katalog
 over Norsk Lokalpost og annen
 Privatpost:
[http://home.online.no/~mjosefse/
 Norsk_Lokalpost.htm](http://home.online.no/~mjosefse/Norsk_Lokalpost.htm)

850 kroner for et stykke papir
 fra 1955? Folk må selvsagt få by så
 mye de ønsker på slike merker men
 en kan ikke unngå å undres på hva
 som er motivet. Er det håpet om at
 dette var den opprinnelige etiketten
 eller er det bare et utslag av lokal-
 patriotisme?
 En måte å få en bekreftelse på
 at "den eldre etiketten" som Pihl
 nevner ikke eksisterer, kunne være
 å få en gjennomgang av papirtypen
 på flest mulig av de merkene som
 finnes for å se om alle daterer

Illustrasjon av Magne Josefsens websider som omhandler "fodposten".

seg til 1955. Hvis alle som sitter
 med slike merker registrerer seg
 på bypost-forumet, så kan vi der
 diskutere hvordan vi eventuelt kan
 komme videre med saken.
 Skulle noen sitte med ytterligere
 informasjon om Fod Posten, så
 treffes vi gjerne sammen med
 andre by- og lokalpost entusiaster
 på bypost forumet. Forhåpentlig
 kan vi få en oppklaring i NFT snart.

En blå avart av etiketten. En fireblokk på hvitt papir står avbildet i dette NFT i forbindelse med auksjonsrapporten på side 40.

Magne Josefsen
 som oppfordrer alle med
 kjennskap til "merkene" å
 komme på banen med infor-
 masjon de sitter på.

Nyeste Michel-kataloger

EUROPA:		OVERSJØ-SERIEN:	
Bind 1: Vest- og Mellomeuropa 2005-06	Kr. 520.-	Bind 1: Nord- og Mellomamerika 2004	Kr. 640.-
Bind 2: Søreuropa 2005-06	Kr. 520.-	Bind 2: Karibiske øyer 2004-05	Kr. 640.-
Bind 3: Nord- og Nordvesteuropa 2005-06	Kr. 520.-	Bind 3: Søramerika 2005	Kr. 640.-
Bind 4: Østeuropa 2005-06	Kr. 520.-	Bind 4: Nord- og Østafrika 2005	Kr. 660.-
Vest-Europa helsaker 2003-04	Kr. 540.-	Bind 5: Vestafrika 2001-02	Kr. 467.-
Øst-Europa helsaker 2004-05	Kr. 640.-	Bind 6: Sør- og Sentralafrika 2001-02	Kr. 467.-
CEPT 2005	Kr. 348.-	Bind 7: Australia, Oseania, Antarktis	
Sveits/Liechtenstein spesialkatalog 2005	Kr. 320.-	2005-2006	Kr. 660.-
Østerrike spesialkatalog 2005	Kr. 320.-	Bind 8: Sør- og Sørøstasia 2003	Kr. 498.-
FN spesialkatalog 2005	Kr. 348.-	Bind 9: Mellom- og Østasia 2003	
Storbritannia spesialkatalog 2004	Kr. 498.-	(utsolgt fra forlaget, ny utgave desember 2005)	
TYSKLAND		Bind10: Midtøsten 2004	Kr. 498.-
Tyskland (i farger) 2005-06	Kr. 298.-	USA spesialkatalog 2003	Kr. 375.-
Tyskland spesialkatalog - Bind 1 - 1849-1945	Kr. 540.-	AUTOMATMERKER	
Tyskland spesialkatalog - Bind 2 - fra 1945	Kr. 540.-	Spesialkatalog hele verden 2004	
Tyskland helsaker 2005	Kr. 360.-		
Tyskland brevkatlog 2004	Kr. 398.-		
Saar håndbok katalog 2004	Kr. 298.-		

OSLO2005

OSLO2005 er like rundt hjørnet, så det er på tide å begynne forberedelsene: puss pinsetten, finn frem byttmateriale, be om fri fra jobben, bestill overnatting, og pant alle tomflaskene som står i garasjen. Vel, det med å pusse pinsetten var mest en fleip. Men for all del, utstillinger på denne størrelsen er et ypperlig sted å bytte objekter med folk du vanligvis ikke treffer. Den som setter seg ned ved et bord med albumet eller skoesken foran seg, får sjelden sitte lenge i fred. Å samle frimerker har jo et visst element av skattejakt og nysgjerrighet ved seg, så hvorfor ikke også la det kobles med sosial omgang på en nasjonal utstilling?

Fra de siste regionale utstillingene, har det her i NFT vært kommentert en heller slunken publikumsoppslutning. Det er i og for seg rart, men det er kanskje slik at samlerne i lokalområdene av erfaring ikke finner det store utvalget på disse mindre utstillingen. Eller at de rett og slett er for hjemmekjære og sofavante. Til OSLO2005 går det imidlertid ikke an å la slike holdninger holde en tilbake: Noe slikt som 29 handlere og postverk kommer til å stille med tonnevis av rekvisia og filatelistiske godbiter–anslagsvis over 1 million frimerker! Hvis du ikke klarer å finne noe som er interessant for samlingen(e) din(e) der, skal du få gratis “ønsket-annonse” på *forsiden* av NFTs julenummer! Frimerkehandlerne kommer fra hele Norge, Sverige, Danmark, Belgia og Tyskland.

De utstilte samlingene teller rundt 600 rammer, hvilket betyr i overkant av 9500 albumark med frimerker! Hvis du skal se samtlige samlinger, må du naturlig nok sette av god tid og ha egnet fottøy på føttene. Benytt gjerne anledningen til å knipse bilder av objekter som er av interesse for samlerområdene dine. Det er en grei fremgangsmåte for å få en god oversikt over hvilket materiale som faktisk finnes. Og kanskje du kommer i snakke med noen som samler det samme som deg; da er sjansene gode for bytting av interessante objekter utover vinteren.

For overnatting i nærheten av Varemessen på Lillestrøm har arrangørene forhandlet spesialpris med to hoteller. Disse er:

Rainbow Hotel Arena der enkeltrom fås for 975 kr per døgn, og dobbeltrommene går for 1275 kr.

Rainbow Hotel Carlton med enkeltrom til døgnpris 540 kr og dobbeltrom 790 kr.

Ved bestilling til disse prisene er det viktig å oppgi referansen “FRIMERKER”. Rommene bør bestilles før 18. oktober, som er den dato hotellene holder av et visst antall rom for OSLO2005. Siden jubileumsutstillingen OSLO2005 arrangeres parallelt med “Hjem + fritid” og “Kunst + håndverk” er det rimelig å anta at det kan bli rift om overnattingsplasser i nærheten av Lillestrøm. Det er selvfølgelig også mulig å innkvartere seg

andre steder i Osloregionen, for tog til Lillestrøm går ganske ofte. Hotellprisene i Oslo denne helgen ser i skrivende stund imidlertid ikke ut til å være rimeligere enn arrangørens alternativ.

For deg som bare planlegger å være på utstillingen én dag, kan det være verd å vurdere lørdag 19. november, for premieutdelingen vil foregå klokken 14:00 den dagen. Erfaringsmessig er det stor rift om utvalget hos handlerne fra første stund, så å satse på åpningsdagen torsdag 17. november klokken 12:00 er ingen dum idé dersom du først og fremst er ute etter å gjøre gode kupp. Da får du også et visst overblikk over det som tilbys av varer, og kan ytre ønsker om dine samleområder. Fordi mange handlere har et og annet interessant objekt stukket unna, kan det være lurt, og noen handlere sørger også for å etterfylle utvalget sitt i løpet av utstillingen med tanke på å være best når det gjelder–hele tiden. Slikt sett er absolutt en fordel å være til stede alle dagene.

Nye norske merker blir deg også, med frimerkejubileet for NK1 på åpningsdagen, kongehusjubileet fredag 18. november, og årets julefrimerker lørdag nittende. Vi kommer tilbake til disse utgivelsene i neste NFT, og kan da forhåpentlig også avsløre programmet for alle aktivitetene under utstillingen.

Fra formann Ånensen i Norgeskatalogens katalogkomité, fikk NFT nylig tilsendt et førstedagsstemplet, dobbelvektig B-post brev frankert med to stk NK 1579. Den ledsagende informasjon var at rullmerke-papiret er bestrøket med fluorescerende stoff, mens merket som er utgitt i ark har nøytralt papir (se bilder tatt i UV-lys). Følgelig er derfor begge oppført med undernummer i NK 2006. Det samme gjentar seg med A-valøren, og et skarpt øye kan muligens også skille disse ved hjelp av utstansingen? NK har i år en rekke oppdateringer om moderne norske frimerker.

Otto Fotland i Drammen roper et varsko når det gjelder å vaske av automatetiketter. Otto tok sjansen på å vaske av disse to fra Spania, med heller skralt resultat, så de vises her til skrekk og advarsel for andre samlere. Også flere av de norske frankeringsetikettene anbefales heller ikke forsøkt vasket av papiret. Limet kan være et seigt problem, men også verdivattrykket kan forsvinne. Mer info om norske etiketter finnes i Norgeskatalogen.

NYHET!

INTERNETTAUKSJON MED NYE OBJEKTER HVER DAG!

Hver dag legges det ut nye objekter på www.samlerborsen.no

I tillegg har vi også våre populære månedsauksjoner. Neste er 27/10! Se vår internettside eller be om katalog.

Stor fargekatalog – og alt på Internett! www.samlerborsen.no
salg@samlerborsen.no Tlf +47 2242 1111 Fax +47 2242 1121

Du kan by direkte på nett!

SAMLER
FRIMERKE

BØRSEN
AUKSJONER

VISNING OGSÅ I VÅR BUTIKK!

Reisebrev fra Derby:

Da Tore Gjelsvik signerte "The Roll"

Den 9. juli 2005 hadde jeg fornøyelsen av å signere *The Roll of Distinguished Philatelists* i Derby, England. Jeg var en av de fem som hadde fått den store ære å være invitert i år. Jeg hadde på forhånd meget store forventninger til arrangementet, ikke bare på grunn av den ære som signeringen innebærer, men også de ulike tilknyttede tilstelningene. Min gamle kjenning Gustaf Johansson i Göteborg, som stiller ut fabelaktige samlinger under pseudonymet "Gute", hadde nemlig ved flere anledninger uttrykt seg i meget rosende ordelag om hvilket hyggelig arrangement det var da han selv signerte i 2003. Jeg ble ikke skuffet, snarere tvert imot: Sjelden har jeg vært til stede på en tre-dagers kongress som til de grader har vært preget av en avslappet atmosfære med utelukkende hyggelige og interessante mennesker. Her var det ingen fraksjoner, ingen uoverensstemmelser og ingen særinteresser.

Min ektefelle og meg landet på Stansted flyplass utenfor London presis klokken 11 torsdag 7. juli, bare to timer etter at London hadde blitt rammet av en rekke bombeeksplosjoner. Togforbindelsen til London var brutt, og det ble opplyst at hele byen var avstengt slik at det var umulig å ta seg verken inn eller ut. Det fantes bare én god løsning, på den situasjonen som vi var kommet opp i, nemlig å ta en drosje til Derby. Dette tok tre timer og tyve minutter, delvis på gode motorveier, men for det meste litt på tvers av hovedveiene nordover fra London. Hva det kostet snakker vi ikke om, men vi kom oss i hvert fall trygt til The Midland Hotel i Derby i

god tid før den første "afternoon tea". The Midland Hotel er det jeg vil kalle for "gammelt og fint", og var vårt hovedkvarter under hele oppholdet.

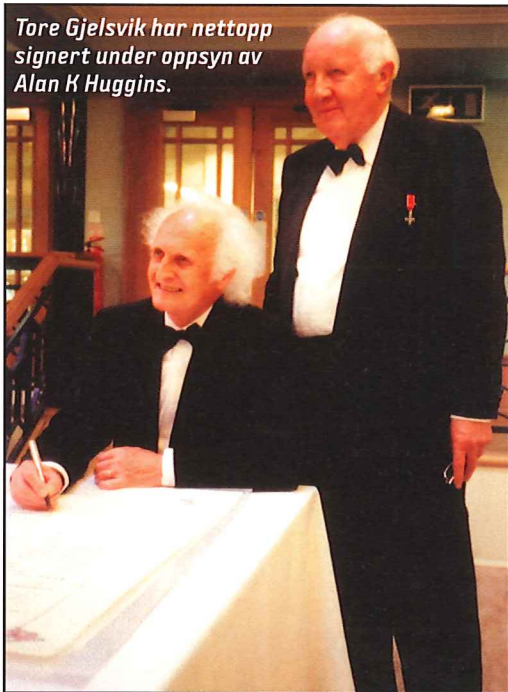
Grunnen til at årets sammenkomst i The Philatelic Congress of Great Britain var lagt til Derby, var at Derby Philatelic Society rundt 100 år. De viste i denne forbindelse rullerende eksponat med blant annet glimt fra klubbens historiske arkiv, utdrag av deres falsifikatsamlinger, samt utvalgte deler av noen av medlemmenes samlinger.

Hovedtemaet for kongressen var ellers konservering og restaurering. David Beech holdt et meget interessant kåseri/foredrag om bestandighet og mangel på bestandighet hos papir og trykk, mens professor John C West snakket om restaurering av filatelistiske objekter og startet en ganske så livlig diskusjon om hvor langt man skulle anse det som akseptabelt å gå med den slags restaurering. Auksjonsfirmaet Cavendish Philatelic Auctions Ltd var sterkt involvert i kongressen, og bidro blant annet med foredrag, utstilling og bevertning i sine egne lokaler i Derby.

Signeringen av *The Roll of Distinguished Philatelists* var høydepunktet i arrangementet,

og foregikk i tradisjonell stil i utstillings- og selskapslokalene på porselensfabrikken Royal Crown Derby. Denne rullen, gjerne bare omtalt som "The Roll", består i dag fysisk sett av fire store pergamentstykker som lett kan festes sammen. Den ble innstiftet av The Philatelic Congress of Great Britain i 1920 for å hedre filatelister fra hele verden som hadde gitt et fremragende bidrag til filatelien. Opprettelsen ble støttet av King George V, som selv var en stor filatelist og som også ble den første til å signere—helt på toppen av det

Tore Gjelsvik har nettopp signert under oppsyn av Alan K Huggins.

første pergamentstykket. Han ble etterfulgt av hele 39 signatater ved kongressen i Harrogate i 1921, deriblant vår egen Doktor Justus Andersen. Senere har der vært et noe varierende antall personer som har signert hvert år, med unntak av krigsårene 1941–1945. Historien om og bak *The Roll* er beskrevet i en bok utgitt i 1990 og i tre

Etter signeringen av The Roll. Sittende fra venstre: Tore Gjelsvik, Barrie Jay, George J Kramer, Jean Storch og Jussi Tuori. Stående bak: Alan K Huggins, Alan Roy Drysdall, John C West, Knud Mohr, John Lewett, Francis Kiddie, P Jane Moubray, Christopher Harman, Charles W Goodwyn, David Springbett (bak), Otto Hornung (foran), Patrick C Pearson og Harry Sutherland.

tilleggshefter som dekker årene fra 1990 til og med 2004. Ifølge det tilgjengelige materialet, har til sammen 332 personer signert i løpet av de 85 årene som rullen har eksistert, i gjennomsnitt altså fire om året. Man er nå kommet drøyt halvveis ned på det fjerde store pergamentstykket.

Vi fem som signerte i år var, i alfabetisk rekkefølge, Tore Gjelsvik (NO), Barrie Jay (UK), George J Kramer (US), Jean Storch (FR) og Jussi Tuori (FI). Vi signerte også i denne rekkefølgen. På bildet ser vi meg rett etter at jeg har skrevet mitt navn på rullen under oppsyn av min fadder Alan K Higgins. Egentlig var det Paul H Jensen som foreslo meg, og derfor skulle ha vært min fadder, men han døde dessverre i fjor i altfor ung alder. Førstereserven, Börje Wallberg, hadde fått reiseforbud på grunn av et lite hjerteslag, men andrerreserven Alan K Huggins gjorde en utmerket

jobb sett med mine øyne. Ved signeringsseremonien foregikk alt etter gamle og vel innarbeidede ritualer. Alle var plassert i streng rangorden, dvs etter som man hadde signert rullen osv. Det andre bildet viser alle de tilstedeværende RDP'ene (dvs singatarer) med de fem nyeste sittende foran. Det synlige beviset på at man får utmerkelsen, er en bronsemedalje og et diplom. Mitt diplom skal snart havne på veggen, men det vises først her.

Ifølge oversikten er det bare seks nordmenn blant de 332 som har signert The Roll. I kronologisk rekkefølge er dette Justus Andersen (1921), Abraham Oddfjell (1951), Paul H Jensen (1988), F C Moldenhauer jr (1995), Egil H Thomassen (2000) og Tore Gjelsvik (2005). For en som kjenner norsk filateli historie ganske så inngående, er det umiddelbart flere navn som savnes på listen. Det er derfor tydelig at det nok

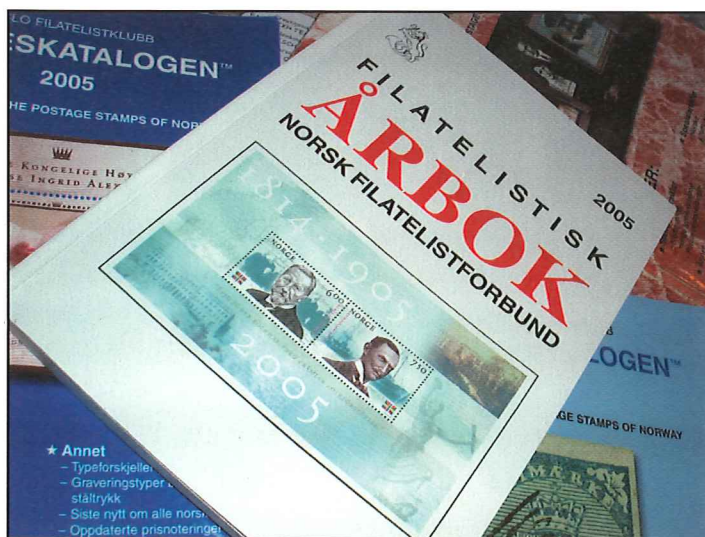
kan være en del tilfeldigheter som avgjør om man blir invitert eller ikke. Avslutningsvis vil jeg få nevne at jeg også har studert materialet for å se hvordan fordelingen er for de fem nordiske land, med følgende resultat: Danmark 5 personer, Finland 6, Island 0, Norge 6 og Sverige 7. Det er altså foreløpig ingen fra Island som har hatt den store ære. For de øvrige fire nordiske land er antallet utmerkelse forbausende likt. Sverige er riktignok litegranne storebror, men jeg hadde ventet at de skulle ligge vesentlig lenger foran.

Det sies gjerne at den høyeste utmerkelse en filatelist kan få noen sinne, er å bli invitert til å signere The Roll. Det var også en stor opplevelse.

Tore Gjelsvik

med en heftig taxiregning på innerlomma for en fremtidig, kreativ, posthistorisk samling i åpen klasse?

Tradisjonen tro: Filatelistisk Årbok er her!

Like sikkert som at *Hvem Hva Hvor* dukker opp i bokhandelen, har vi frimerkesamlere *Filatelistisk Årbok* å se frem til hver høst.

Hovedtyngden av lesestoffet i *Filatelistisk Årbok 2005* baserer seg på artikler fra de mange klubb-tidsskriftene rundt om i landet, samt artikler publisert i forbindelse med utstillingene Bergen 04, Molde 2004 og OSLO2005. Hvis du stusser over at OSLO2005 ikke er arrangert ennå, så vit at det her dreier seg om en artikkel fra Bulletin 1. Med andre ord kan du ennå forvente mye bra lesestoff i utstillingskatalogen når utstillingen åpner dørene 17.

november i år.

Faste innslag i *Filatelistisk Årbok* er det siste årets særstempler, og dette er antakelig den eneste kilden til en samlet oversikt over disse som er å få kjøpt. Videre er samtlige frimerkeutgaver, FDC-stempler, hefter, ferdigfrankerte postkort og de tre helsakene utgitt i forbindelse med NK1-jubileet avbildet og omtalt.

Vårt første frimerke er selvfølgelig viet plass nå i jubileumsåret, men det er likevel et bredt utvalg av for det meste lokale samleområder som fyller de fleste av årbokens 162 sider. Mye av materialet er gjengitt sort-hvitt, men det forstyrrer på ingen måte lesverdigheten og den nyttige informasjonen som befinner seg i artiklene. Jeg synes redaktør Trygve Karlsen har lyktes mesterlig i å samle et godt og representativt snitt av den filatelistiske forskning som foregår blant samlere i Norge akkurat nå. Og ingen landsdel skal påstå seg forbigått i utvelgelsen av artiklene heller. Temaene spenner fra vår første hovedflyplass (som ikke

var Fornebu) til postkort, fra haparandabrevenes opphav til lokal postgang i en fjordarm, via havaripost, krigspost og bibelen som motivsamling til hallelujastemming for en posthistoriker. Glemte jeg å nevne Osbanen eller postens blankett 25? Som du sikkert forstår, tar det mange timer å lese gjennom så mange artikler som årboken inneholder.

For en pris av 100 kroner, får du også Norsk Filatelistforbunds minneark nr 21 med avbildning av den berømmelige 39-blokken med NK1. Minnearket har dessuten et eksemplar av NK425 stemplet Oslo 01.01.2005 med særstempelet fra 150-års jubileet for Norge nr 1. Således vil objektet kunne passe inn i Norge-samlinger i flere sammenhenger. Husk også at dette stempelet aldri ble tatt i bruk ute i felten, fordi Postens 1.-januar-markering ble kansellert i kjølvannet av den forferdelige flodbølge-katastrofen i Asia.

Kort og godt yter *Filatelistisk Årbok* et viktig bidrag til publiseringen av filatelistiske artikler i Norge, der tema som blir for spesielle til at forfatterne ikke ønsker å ha dem i NFT, allikevel lar seg spre ut til alle interesserte frimerkesamlere. Mye materiale fra dine egne dubletter kan sikkert også la seg spore ved hjelp av informasjonen som fremkommer i artiklene; om ikke akkurat i dag, så kanskje en måned eller to frem i tid. Dessuten er det lite en frimerkesamler heller kan ønske seg som avslappende lesning en traurig høstkveld mellom stormkast og fallende løv, enn årboken.

Marius Gabrielsen

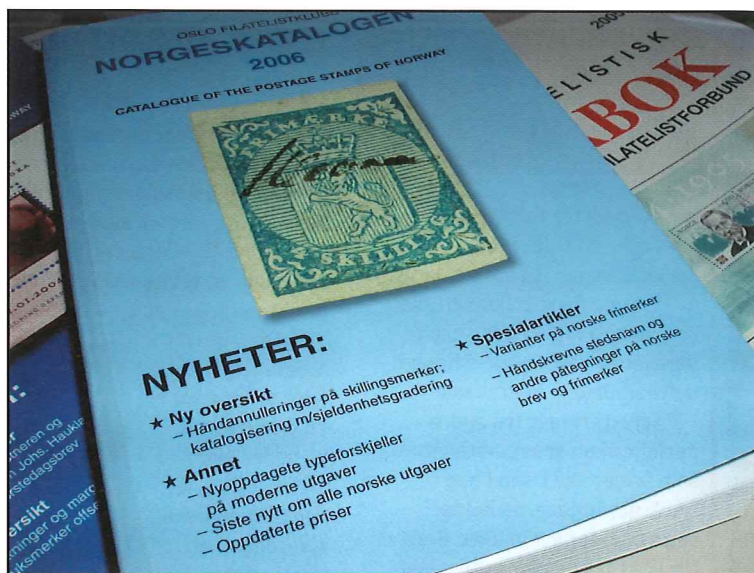

Da var den her endelig: Norgeskatalogen 2006. NK, blant kjennere, er nærmest et fast innslag på høstens innkjøpsliste for Norge-samlere. 26 år har passert siden jeg kjøpte min første, men fremdeles dukker det opp informasjon som på utrolig vis har gått meg hus forbi.

Temaene i jubileumsåret for NK1 er varianter og håndannulleringer, noe forsiden gir et klart inntrykk av. En oversikt over håndannulleringer på klassiske merker har vi heller aldri sett i tidligere utgaver av katalogen. Oversikten tar i denne omgang for seg en sjeldenhetsvurdering av håndannulleringer på de blå 4-skillingmerkene, men er planlagt utvidet til også å omfatte røde stolpemerker etter som arbeidet skrider frem. Forhåpentlig vil mange samlere støtte aktivt opp om denne oversikten ved å bidra med sine kunnskaper og merker, slik at den snart kan komme i revidert utgave. Katalogkomiteen ber spesielt om tilbakemeldinger fra samlere som har kommentarer eller rettelser til listen, og det er i og for seg en ny vind fra den kanten. Mange vil nok også si at det trengs, men jeg har ikke altfor mye greie på håndannulleringer selv, så jeg får nøye meg med å vurdere NK4 med håndskrevet "79" til å være vurdert litt i sjeldneste laget. En kjapp gjennomgang av de siste par årenes auksjonskataloger avslører at 6 punkter nok blir for stivt. Men, la det være klart: Dette er en meget interessant og nyttig oversikt! Som bonus får du en artikkel om bruken av håndannulleringer; også den informativ om enn noe kortfattet.

Spesialartikkelen om varianter signaliserer at katalogkomiteen også er i ferd med å ta et oppgjør med varianter på norske merker, muligens foranlediget av de mange trykk- og produksjonstilfældigheter norske frimerker har vært gjenstand for de siste ti år eller deromkring. Rent praktisk for katalogens utforming, har dette i

Årets variant av NK

første omgang medført at tidligere års angivelser av trykktilfældigheter (som forskjøvet fargetrykk) praktisk talt er visket vekk.

Som vanlig finner vi en fyldig innledning med informasjon om vurderingsgrunnlaget for norske frimerker. Her har mange som stirrer seg blinde på stempler mye å lære, og ikke bare om falskstemplinger, men også merkevalitet generelt og betegnelser som luksus, prima og prakt. Forsvinnende få auksjonstilretteleggere kan legge hånden sin på NK og sverge at beskrivelsene deres følger denne normen. Men dette er gammelt nytt. Likedan oversiktene over portotakster, vannmerkestillinger og papirtyper for ståltrykkmeker, men du verden så gode å ha når du skal vurdere merker eller forsendelser.

"Spesialsamlere av moderne frimerker kan også i år glede seg over en rekke nyheter med bl.a. typeforskjellene på flere utgaver" står det å lese i katalogens forord. Og det er et positivt tegn i tiden at noen passer på hva som skjer, for bare fra de to siste årene har katalogen i år fått med viktige

endringer i typer (eksempelvis hele tre forskjellige av "Oss imellom"-merkene!) og finjusteringer av opplagstall (ja, selv for FDC).

Et annet viktig moment ved denne katalogen, er oppjusteringen av verdivurderingen for moderne norske frimerker. I relasjon til faktisk opplag fratrukket det antall merker som går med til produksjon av FDC (inkludert 4-blokker), årssett, samleark og andre spesialprodukter, foruten merker i postfrisksamlinger og handlernes lagerbøker, blir det for enkelte merker unektelig en liten andel som ender opp "riktig brukt". Skal vi være veldig nøye på det, kan vi jo også eliminere de fleste merker stemplet med kjente "bestillingsstempler" eller såkalte

lux-avtrykk fra første bruksdag, men slikt står det ingenting om i katalogen, så bare slapp av-for øyeblikket. Uansett, det begynner å merkes at enkelte utgaver er vanskelige å finne i byttealbumene blant samlere.

Prisjusteringer fra andre perioder kan grovt omtales som følger: NK1 sank noe i fjorårets utgave, og holder seg stabil for øyeblikket. Bare NK37 II fra de eldre utgavene ser ut til å gjøre et kraftig sprang, fra 25 kroner i fjor til 160 i år, men det dreier seg om en tastefeil og er altså falsk alarm. Enkelte småjusteringer forekommer, først og fremst på merker med lave opplag, men tro ikke at priskurven nødvendigvis peker oppover. Spesielt for FDC fluktuerer markedsprisene fra i fjor, men her har katalogen fremdeles ikke kommet så langt at den skiller mellom spesialstempler, spesialkonvolutter, salg over skranke eller postgåtte omslag. Kanskje er det istedenfor snart på tide med en spesialkatalog for FDC, i og med at samleområdet begynner å få aksept som "voksen"? Prisjusteringer i NK tyder gjerne på aktivitet på området.

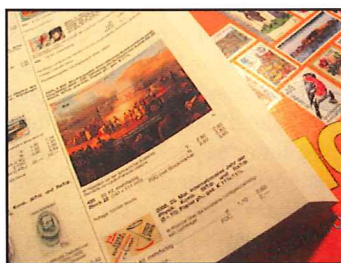
Til sist vil jeg nevne Norgeskatalogens litteraturliste – en rekke bøker med innhold av typen "kjekt å vite" befinner seg der, og kan hjelpe deg på vei innenfor mange forskjellige samleområder. Hvis du ikke har kjøpt katalogen siden... si 2003, er det på tide å rydde plass i bokhylla for den nye.

Marius Gabrielsen

Michel 2005/2006

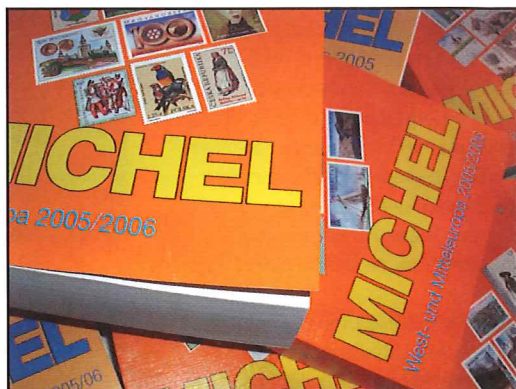
Årets store slipp av Michel-kataloger er imponerende, og at de mest populære områdene nå har fargeillustrasjoner, gjør det straks litt gildere å bla gjennom dem enn tidligere. Siden det er snakk om en tysk katalogutgiver, er det naturlig nok tysk språk som benyttes. Om du ikke kan tysk, så er faktisk katalogene en grei måte å bli bedre kjent med språket, for den filatelistiske sjargongen er tidvis veldig internasjonal – og med norsk i bagasjen, trengs gjerne bare litt fantasi for å forstå beskrivelsene av de forskjellige merkeutgavene.

Hvert av Europa-bindene har ca 20.000 frimerkeutgaver avbildet i farger, mens "Afrika" og "Oseania" fremdeles holdes i sort-hvitt, uten tvil av økonomiske årsaker og opplag. For en motivsamler, er uten tvil fargeillustrasjonene av stor betydning med tanke på samlingsplanlegging. Ja, det hendige formatet og de fargerike illustrasjonene, gjør det til en sanseopplevelse å se så mange lands frimerker samlet på ett fat. For en generalsamler vil jeg si at katalogene i seg selv viktige hjelpemidler for å holde orden på hullene i albumene, og en grei

pekepinn på hva byttepartnere er på jakt etter.

Norge-seksjonen i bind 3, "Nord- und Nordvesteuropa", har fremdeles noen sort-hvitt illustrasjoner blant de klassiske utgavene, og de har på pussig vis klart å illustrere de første antikva-posthornene med et skravert 1-øres merke. At de heller ikke skiller mellom NK56A og NK75 i pris, er kanskje bare en fordel for Norge-samlere som bytter med utlendinger

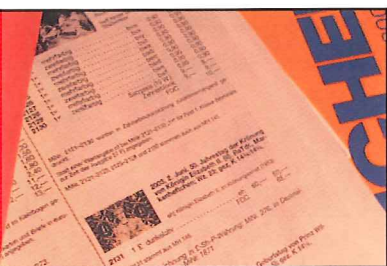
ved hjelp av nettopp Michel-katalogen. Vær imidlertid også oppmerksom på at Michel, som store katalogutgivere flest, følger sin egen nummerering (som altså ikke stemmer overens med NK).

Men nå er det ikke for å samle Norske merker du har behov for Michel-katalogene: det er Europa og andre verdensdeler som er katalogens prioritet, samt å finne en fellesnevner for verdianslag mellom samlere som bytter merker over landegrenser, det være seg fysisk geografiske eller som samleområder.

Michel har også vært flinke til å inkludere opplagstall for de forskjellige utgavene, noe som gjør at samlere selv kan bruke hodet i forbindelse med verdifastsettelsen. Prisnivået ligger for Norges del generelt noen hakk høyere enn Norgeskatalogen, men så er da også Michels misjon å gjenspeile omsetningspriser og

ikke byttepriser. Tatt i betraktning at den greieste måten å overvåke markedets bevegelser er å følge handlernes offisielle priser, bør man ikke bli overrasket over verken nivå eller svingninger på områder man selv holder seg godt orientert om. Men å være uenig i prisnivået, det er bare et sunnhetstegn blant samlere.

Utgiverne legger selv vekt på at enkelt merker fra enkelte land eller perioder, har gjort betydelige hopp siden sist, og noen seksjoner er fullstendig revidert. Således er Østerrike-seksjonen av bind 1, Vest- og Midt-Europa, nå på høyde med spesialkatalogen, og fra Tyrkia er tidlige perforeringer også oppdatert. I bind 3, Nord- og Nordvest-Europa, er det først og fremst klassiske utgaver fra Belgia, England og Luxemburg som rører på seg, men utgiverne trekker også frem £-merket med Dronning Elizabeth II fra et par år tilbake, som har MiNo 2131 og bare var tilgjengelig i hefter: det stiger fra €9 til €60 i årets utgave! Merkelig nok nevnes ikke frukt- og grønnsak-merkene med pynteklistremerker for kreative sjeler som spesielt ettertraktede, mens engelske handlere hamstrer presentasjonspakker av disse (inkludert dekor-klistremerkene) for ganske høye priser! Vel, disse store katalogverkene kan ikke få med seg alt.

Men fremdeles synes jeg det er like vanskelig å gjenfinne spesifikke merker raskt i en hvilken som helt katalog hvis man ikke kjenner landets utgivelser godt i utgangspunktet. Michel

steller også med programvare for frimerkesamlere, og i Tyskland-katalogen ligger det også en CD med en begrenset versjon av katalogen for PC'er. Her har man muligheter for å legge inn egne kommentarer og etter hvert bygge sin egen samling inn, slik jeg forstår det, men for å være på den sikre siden bør du beherske tysk temmelig bra for at programvaren skal fungere etter hensikten. Dessuten er det mulig, så vidt jeg forstår, å laste ned oppdateringer eller kjøpe nye moduler via Internett. Siden det også er mulig å søke tematisk, slik som på Michels online-søk, bør Michels data-verden være verd en titt for motivsamlere i alle fall. Michel tilbyr også programvare for å designe dine egne albumsider, og skrive dem ut selv på albumark. Områdene Tyskland etter 1945, Europa og Oversjø er foreløpig tilgjengelige. Forhåpentlig kommer det med årene også programvare som lar brukeren scanne inn et merke for automatisk identifisering – men i mellomtiden kan vi like godt kjøpe kataloger og bla i dem til melkesyra sitter tykk i fingerne.

Michel bind 1: West- og Mitteleuropa
Michel bind 2: Südeuropa
Michel bind 3: Nord- og Nordvesteuropa
Michel bind 4: Osteuropa
Michel Deutschland 2005/2006
Michel Australien, Ozeanien, Antarktis
Pris ca 500 kr stykket.

AFA/Michel: 350 kr prisforskjell!!!

AFA Vesteuropa, Skandinavia, Danmark

Om jeg ikke husker helt feil, feide et par av AFA-katalogene inn på det øverste skittet av bestselgerlistene for utenlandsk litteratur i Norge sist gang det var storslipp. Her forleden rullet de første tunge, innbundne AFA Vesteuropa ut fra trykkeriet, og nå i høst kommer også pocketbokformatet med Skandinavia (det vil si hele Norden og Baltikum på kjøpet) pluss spesialkatalogen for Danmark som også omfatter Færøene, Grønland og Dansk Vestindia. Sistnevnte også mer påkostet og i farger. De andre AFA'ene får man foreløpig bare med sort-hvitt illustrasjoner. AFA Østeuropa får vi derimot komme tilbake til senere; de to bindene er ventet i midten av november.

Skal vi gå gjennom de små, hendige katalogene først, kanskje? AFA Skandinavien (altså Norden + Estland, Latvia og Litauen) er på nesten 700 sider, men får likevel plass i en romslig innerlomme. Minsteprisen i alle AFA-katalogene er nå endret fra 1 til 2 kr. Mange av disse merkene vil som kjent være typisk masseware med omsetningsverdi tilnærmet null, men siden mange handlere også benytter AFA til utsalgspriser (inkludert forlagets eiere) føler de behov for å dra på litt. Ingenting nytt under solen, egentlig, men ved *bytting* med AFA og andre salgskataloger som målestokk, bør du være oppmerksom på at 100 x 2-kronesmerker mot ett 200-kroners kanskje ikke er så godt bytteforhold når alt kommer til alt (med mindre du virkelig liker og behøver 2-kronesmerkene, så klart). Pressemeldingen som fulgte med katalogene, vil ha det til at norske merker opplever en

vesentlig stigning. Også Island er i vinden; især de eldre merkene bobler lavaen under. Mest markant økning er det imidlertid CEPT/Europ-merken som står for. I postfrisk tilstand har disse nå fått en mengde nye samlere etter at EU ble kraftig utvidet, men ifølge forståsegpåere er markedet foreløpig nærmest dødt for brukte frimerker. Derfor kan du fremdeles plukke opp pene bruksbrev for en billig penge når du er innom frimerkehandlere. En viss økende interesse mener AFA at de kan spore for grønlandske merker, samt at DVI (Dansk Vestindia) har potensiale i fremtiden.

AFA Vesteuropa er som tidligere delt inn i to tykke bind, pent og solid innbundet. Årets HC Andersen-merke fra Danmark har fått lov til å pryde forsiden av bind 1 A-L, mens et merke fra Isle of Man

pryder bind 2 M-Ø. Symbolsk for "Man" og "Øy"? Eller av mer forretningsmessige årsaker? Vel, det er uansett ikke forsiden som er det interessante ved AFA Vesteuropas to fyldige bind. For å ta samme priseksempel som i allerede nevnte Michel, slår vi opp på England for år 2003, der £-merket med AFA-nr 2323 ikke står i mer enn 100 DKR – et ganske stort sprik til €60. Uansett kan det være på tide å gå nærmere gjennom sekkene med massevare fra England hvis du har kjøpt noen de siste par årene. For Norges vedkommende, i bind 2, ligger prisene også her noen hakk over Norgeskatalogen. Størst sprik finner vi på postfriske høyverdier fra de senere årene; her skal gjerne handlerne ha en viss utleggsdekning, slik at det er vanskelig å si om merket virkelig er sjeldent i postfrisk stand eller om det er handlermarginen som spiller inn.

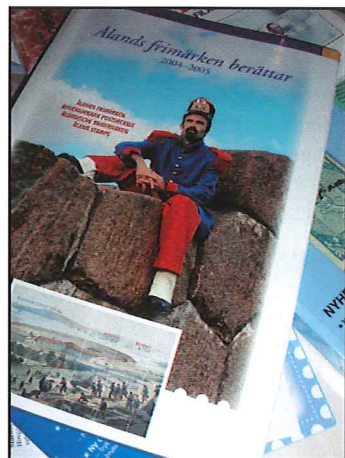
Papirkvaliteten for katalogene er riktig så god med tanke på hvor mange sider de inneholder. Sort-hvitt gjengivelsen av frimerkene holder god standard, og er vesentlig bedre i de store bindene enn i lommeutgaven av Skandinavia.

Nytt av året for disse AFA-katalogene (unntatt den lille Skandinavia-katalogen) er at postfrisk-grensen for prissetting

nå er senket slik at alle merker etter 1900 nå har oppført **. Det følger jo også fornuftig i fotsporene av trenden med at veldig få samlere nå nøyer seg med hengslede merker, nesten uten tanke for hvor gamle de måtte være. Og mens vi først er inne på priser, kan det også bemerkes at katalogen kommer til å koste det samme som forrige utgave; ingen økning der i alle fall. Jeg tror AFA-forlaget lukter en ny topplassering på listene for utenlandske bøker i Norge.

AFA Vesteuropa bind 1, ca 1056 sider; 395 DKR / AFA Vesteuropa bind 2, ca 1050 sider; 395 DKR / AFA Skandinavia, ca 672 sider; 199 DKR / AFA Danmark, ca 480 sider i farger; 199 DKR / AFA Danmark fireblokkliste, ca 60 sider; 95 DKR.

Ålands frimerker forteller

Nå i oktober utgir Posten på Åland boken *Ålands frimärken berättar 2004-2005*. Boken inneholder samtlige frimerker og frankeringsetiketter som landet har utgitt i denne perioden, inkludert blokker og hefter. Det er positivt å registrere

Mørkt ute, frimerker inne

Sommeren er forbi og høsten har kommet. Noen har sikkert sett at det begynner å bli så mørkt ute om kveldene at det er fint å kunne sitte inne med frimerkene sine.

Bruk kveldene til å vaske frimerker og sortere ut de frimerkene du vil ha for å bytte med. Det kan være lurt å sette alle byttefrimerkene dine inn i et album eller to, slik at du kan vise det til de du vil bytte med. Men hvis du samler stempler, er det ofte lurt å beholde merkene på papiret slik at du får med hele stampelet, for eksempel med motivstempler.

Frimerkehilsen fra redaktør
Frode

Adresser

Norges Frimerkeungsdom
v/Erik Lunde
Kirkeveien 36
1664 Rolvsøy
www.frimerkeungsdom.no

Redaktør, NFU
Frode Torgrimsen
Gaupeveien 28 b
3160 Stokke
tlf. 33 36 55 57
GSM 916 67 853
epost frodet@tele2.no

at boken koster mindre enn €4 over den nominelle verdien på frimerkene som er inkludert, så om man ikke samler på frimerker, kan sakens en turist med behov for frankering til et femtitalles brev og postkort så å si få boken på kjøpet. For å legge forholdene til rette for utenlandske lesere, er artiklene skrevet på både svensk, finsk, engelsk og tysk. De forsøker på en lettfattelig måte å knytte frimerkemotivene til Ålands kultur, landskap, dagligliv og historie. Boken er derfor krydret med bilder som på sett og vis har sammenheng med frimerkeutgivelsene. Og mens vi snakker om krydder, må jeg få lov til å trekke frem en matoppskrift som de også har funnet plass til: sundspirog. Dette er en nydelig kjøttpai som innbyggerne i Sund sverger til ved høytid og stas, især julefeiringen. Trolig er det en matarv fra russertiden. Grunnoppskriften som presenteres i boken har fyll av risgrøt, kjøttdeig, egg og løk, men her er det rom for fantasien. Jeg lørdagskos ble det i alle fall da jeg tok boken med hjem.

Åland har for oss nordmenn forsvunnet i periferien når det gjelder historieundervisning og samfunnsfag i skoleverket, og derfor kan denne boken være en

grei måte å få en rask innføring i øyenes samfunn. Lokalhistorikere har slått seg sammen for å kartlegge mer av hendelsene under russisk styre, og lederen av Bomarsundsällskapet er nordmannen Geir Henriksen. Da tsarens imperium innlemmet øyene etter krigen mot Sverige i 1808-1809, gikk området fra å være svensk bakevje til russisk utpost i vest. Dette medførte et veldig oppsving i handel og infrastruktur, og med det også inntog av sykdomsepidemier. Borgen Bomarsund, i dag omtalt som Ålands Pompeii, brakte flere tusen nye innbyggere mens konstruksjonen sto på. Og atter flere tusen kom i 1854, men det var britiske og franske soldater som etterlot borgen i ruiner. Da en fredsavtale ble undertegnet i Paris 1856, ble Åland erklært demilitarisert sone, og slik er øygruppen fremdeles. Hvis du går med planer om å legge sommerferien hit i nær fremtid, vil du nok få glede av boken såvel som frimerkene.

Ålands frimärken berättar 2004-2005
Posten på Åland, pris: €43
ISSN 1239-2170
www.posten.aland.fi

NFU-Konkurransen

Spørsmålet denne gang lyder: 2. januar i fjor ble det utgitt tre frimerker i serien "Marint liv i Norge". Jeg lurar på hva den fisken som er på frimerket med valør 6 kr kalles? Send svaret til Frode og du kan vinne årssett fra Åland fra 1999.

Barnas kulturfestival

Helgen 13. og 14. august var det Barnas kulturfestival på Hellerudsletta utenfor Oslo. NFU hadde derfor organisert en flott avdeling for barn og unge sammen med Postens frimerkeklubb "Fri og Frank". Her lærte vi alle som kom innom å vaske frimerker; noen samlet allerede og ville lære mer. Fri og Frank var også til stede og satte sitt preg på aktivitetene.

Det var til tider fullt rundt bordet, hvor mange barn var på jakt etter frimerker som de ville samle på. Frimerker ble plukket, vasket og interessen for frimerker ble vekket hos unge såvel som voksne.

Det hadde også i år blitt laget et motivstempel til Barnas kulturfestival. Derfor var det mange barn som benyttet seg av anledningen til å tegne sitt eget postkort. Etterpå kunne de få det stemplet, og etterpå puttet i postkassen. Det var nok mange som fikk post i dagene etter.

Kjære juniorledere!

Klubblederkurset i Moss 13 august ble avlyst grunnet laber interesse. Jeg håper at det bare var en tilfeldighet at ikke flere meldte sin interesse. Klubblederkursene som blir

arrangert av NFU er ikke bare for kurs å regne, de er også et møtested for juniorledere. Her kan vi knytte nye kontakter, hente ny inspirasjon, øse av nye ideer, og ikke minst ha et hyggelig samvær.

Jeg håper at det vil bli større interesse for neste klubblederkurs.

Husk også Forbundsmøtet på Lillestrøm 19. november.

Frode

Motivstempel

Hver gang det utgis nye frimerker, brukes det også et særstempel / motivstempel som du kanskje har lagt merke til på førstedagskonvolutter. Dette er et stempel som er laget spesielt for anledningen, og er derfor bare i bruk denne dagen. Med det er ikke bare når det utgis nye frimerker at det lages motivstempler. Også når det er messer, utstillinger, stevner og andre arrangementer, passer Posten ofte på å være til stede med et slikt motivstempel. Noen steder har også motivdatostempler i stål over lenger tid. Ved for eksempel å putte brevet i en spesiell postkasse på stedet, brukes dette stempelet istedenfor andre (som oftest maskinstempler på postterminalene i disse dager).

Enten de er laget av stål eller gummi, har vi to hovedtyper motivstempel utenom førstedagsstemplene. Det ene er motivstempel med kun motiv, slik som de har på Prekestolen i Rogaland. Den andre er motivdatostempel, dette er motivstempel som har dato slik at vi kan lese når det er blitt brukt. Slikt stempel det er vanligvis på førstedagsbrev, messer og utstillinger.

Motivet på disse stemplene har tilknytning til anledningen de er

laget for. Ofte er disse stemplene bare i bruk én dag eller en helg. Stempler til førstedags-brev brukes den dagen frimerkene blir utgitt, men siden det tar lang tid å produsere så mange FDC som samlerne vil ha, blir de egentlig brukt mange dager i forveien også. Men et stempel som er laget for en messe, blir brukt under hele messen.

Disse stemplene er det mange som samler på, og hvis du har en motivsamling, kan du finne flotte stempler med det motivet du samler på. Eller hvis du samler på frimerker og stempler fra der du bor, kan du forsøke å finne alle motivstemplene som har blitt brukt i ditt distrikt.

Det er laget veldig mange slike stempler. Hvis du vil finne ut hvilke stempler som er blitt brukt der du bor, kan du spørre etter en stempelkatalog på klubben eller på biblioteket. I en stempelkatalog er det bilde av alle kjente stempler for et område, og under hvert stempel står det når det ble brukt. Disse motivstemplene forteller deg hva som har skjedd på de forskjellige stedene gjennom tidene. Utstillinger, messer og treff har ofte hatt sin logo som stempelmotiv. Da kan du også lære hvilke logoer de forskjellige arrangementene har og har hatt.

Så neste gang du kikker gjennom frimerkeklipp, kan du se etter motivstempler. Kanskje du finner noen gamle brev med et slikt stempel på også? Frimerkenes verden er mer enn bare små papirbiter.

Hvis du går inn på internettsiden til www.posten.no kan du lete deg frem til en kort liste over en del av de stemplene som skal brukes i nærmeste fremtid. Og i Filatelistisk Årbok finner du hvert år en komplett oversikt over det siste årets motivstempler.

Denne artikkelen sto første gang på trykk i *The Posthorn* – medlemsblad for *Scandinavian Collectors Club* i USA – i februar og mai 2003, og vi takker SCC for at vi får gjengi den her. Bjørn Kristian Wang mottok den gang "The Frederick Brofos Award" for årets beste artikkel 2003 av SCC. Her i NFT publiserer vi nå en revidert utgave på norsk, oppdatert med nyregistreringer. Vi håper lesere som har ytterligere informasjon eller kommentarer vil ta kontakt slik at forskning på disse tre utgavene kan komme et steg videre.

De grovtaggede variantene fra 1892/1893

Norgeskatalogens nummer
51 IV b vt1, 52 IV vt1 og 56B

Gjennom lang tid har samlere av de klassiske norske frimerkeutgavene vært klar over at det finnes noen få, høyst sjeldne perforeringsvarianter på 3- og 5-øres posthornmerker trykket hos Centraltrykkeriet. Til tross for at man har kjent til disse merkene i snart hundre år, har knapt noe håndgripelig kommet for dagen om årsaken til at disse såkalte grovtaggingene ble utført.

Denne artikkelen forsøker å finne en løsning på mysteriet ved å gå gjennom forskjellige publiserte og muntlig fremsatte teorier, reinspikka spekulasjoner, kildemateriell om trykking og leveringer, samt selve frimerkene og deres bruk. Selve taggingen og stempler på merkene kan nemlig også sette oss på sporet av deres opprinnelse.

III. 1. Eksempel på grovtagget NK52 IV vt1 med karakteristisk taggingskjennetegn fra loddrett rad 9 i arket. (Merke nummer 8 i oversikten).

Utstyret

Det første emnet vi må fokusere på, er å klarligge hvilken perforator som ble benyttet til disse frimerkene. Centraltrykkeriets produksjon bind VIII serien Håndbok over Norges frimerker fra 1988 sier at variantene fra 1892, tagget $13\frac{1}{2} \times 12\frac{1}{2}$, høyst sannsynlig skriver seg fra den samme maskinen som de senere, vanlige grovtaggede merkene, produsert fra desember 1893 til 1897. Denne meningen kom tilsynelatende fra Svend Wiegand Hansen som satt i håndbokkomiteen. Hansen hadde denne oppfatningen i en kort notis i NFT 1/86, med det resonnement at feilperforeringene ikke legger for dagen de samme distinkte kjennetegnene som de senere, regulære utgavene med grovtagging (NK58B – NK72 og P6–P7). Denne oppfatningen ble senere reversert under behandlingen av NK52 IV i Håndbokseriens bind VII fra 1992. Således var ikke Hansens tidligere oppfatning korrekt, for de tidligste grovtaggingene viser faktisk de samme taggingskjennetegnene som de senere utgavene. (De mest markante er som kjent omtalt i Norgeskatalogen; i 2006-utgaven på side 79).

Samtlige frimerker som har fått vært gjennom den grovtaggede perforeringsmaskinen viser

karakteristiske trekk som et resultat fra feilplasserte og bøyd perforeringsnåler. Så karakteristisk er perforeringen "at par og striper som oftest kan henføres til den loddrette merkerad hvor det enkelte merke har vært plassert. Enkeltmerker kan bare bestemmes hva angår plassering i merkerad 1 og 5–10." skriver Norgeskatalogen. Illustrasjon 1 viser et eksemplar av NK52 IV vt1 med samme kjennetegn som på de vanlige grovtaggede merkene fra den loddrette rad 9: Det fjerde taggehullet fra høyre, i merkets vannrette sider (både øvre og nedre), er forskjøvet en tanke opp.

Saken er altså slik at samtlige taggingskjennetegn fra de senere utgavene, gjenfinnes på disse tidligere produksjonene. Den eneste forskjellen er i hvilken grad kjennetegnene er synlige; de ble mer tydelige med tiden. Illustrasjon 2 viser NK56 B sammen med en senere utgave av perforeringsfeilen på NK64, og NK70 med en enda senere versjon av taggingen. Sett fra merkets forside, er det tagg nr 5 fra høyre som er for smal. Alle disse merkene har sin opprinnelse i den loddrette merkerad nr 10. Norgeskatalogen betegner denne feilen "taggingsfeil 2" og legger til at den bare kan finnes på NK65–72 og P7, hvilket betyr at først da er nålene blitt så forskjøvet at man ser feilen med det blotte øye.

Ill. 2.
Utviklingen i
"taggingsfeil 2"
fra NK56 B til NK70
(50-åren er NK64 y).

Generelt kan man si om merker laget med denne perforatoren, at det ikke er verdens enkleste oppgave å finne dem med perfekt og intakt tagging. Den relativt store avstanden mellom hullene, gjorde det vanskelig å rive merkene fra hverandre. Resultatet ble at mange grovtaggede merker enten har korte eller manglende tagger. Dette kan ha vært en medgjørende årsak til at perforatorkammen med $13\frac{1}{2} \times 12\frac{1}{2}$ var i bruk så kort tid.

Når vi nå har konstatert at det er snakk om samme taggekjennetegn på merkene, må vi se nærmere på selve utstyret som ble brukt. Jørgen Sjønnung ga i NFT 10/91 (side 372) en meget detaljert beskrivelse av både den tekniske konstruksjonen og den praktiske operasjonen av perforatoren, ledsaget av detaljerte skisser. Denne artikkelen er anbefalt lesning for enhver som interesserer seg for tagging på norske merker. Sjønnungs beskrivelse er til uavurderlig hjelp for å få en forståelse for hvordan norske frimerkeark ble perforert fra 1863 til 1910. Av stor betydning i denne sammenheng er informasjonen om at tagge-kammen, eller nålestykket, har et håndverkerstempel som tilkjennegir datoen det ble ferdigstilt og hvem som lagde det. I metallet er det inngravert X.2=92.N der N står for Nordby, som var instrumentmatker i Kristiania. Ferdigstillelsen fant sted søndag 2. oktober 1892, og man må anta at overleveringen til Poststyret eller trykkeriet fant sted kort tid etter dette.

Justus Andersen og Henrik Dethloff nevner sin kjennskap til denne perforeringskammen

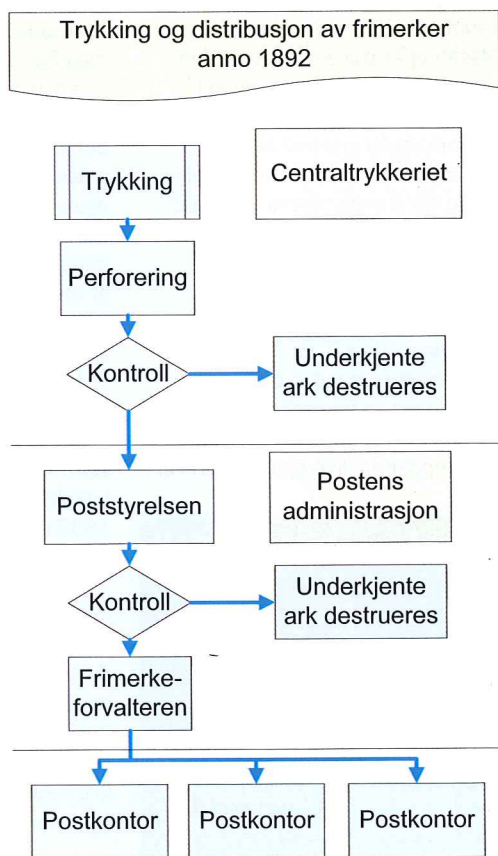
i *Nordisk Filatelistisk Tidsskrift* (1914, s209-210) og i sin serie om norske frimerker i *The Stamp Lover* 1924-1925. De forholder seg der til informasjon som de hadde fått fra disponent J Chr Thorvaldsen ved Centraltrykkeriet. Av ham fremgikk det at "nålene i stor utstrekning ble brukket, hvorfor det blev tilbakesendt instrumentmakeren til utbedring" (Nordisk FT). (Jeg regner forøvrig med at dette kan ha vært like etter førstegangs bruk i oktober 1892). Det er jo også mulig at knekte nåler er en årsak til den korte tid dette nålestykket senere også ble benyttet. Men for å klargjøre dette med knekte nåler, så er det nok rimelig å anta at de ble ødelagt et sted langs stammen, og ikke inne ved roten, for ingen grovtaggede merker har vist tegn til å mangle perforeringshull (såkalte blindtagger).

Med maskindelene tidsmessig plassert i sammenhengen, må vi gå over til å studere selve merkene og de data som er kjent om produksjonen for å avgjøre hvor og når de ble laget, og hvorfor. Det finnes ingen enkle svar til disse spørsmålene. Det meste av den informasjon jeg legger til grunn, baserer seg på trykkingen og bruken av frimerkene. Ytterligere informasjon og konklusjoner fremkommer basert på tilgjengelige data.

Prosessten

For å gjøre det enklere for leseren, har jeg laget et diagram over distribusjonsprosessen for frimerker fra trykkeriet til postkontorene anno 1892.

Det er min påstand at disse taggingsvariantmerkene ble perforert og levert ved to atskilte anledninger. Den første gruppen er tilsynelatende direkte relatert til fremstillingen og leveringen av det nye nålestykket, mens årsaken til den andre gruppens eksistens er mindre opplagt. Jeg kommer derfor til å behandle dem atskilt. Min påstand motsier tidligere teorier om at frimerkene ble perforert i en rekke (minst tre) nødstilfeller der det grove nålestykket måtte benyttes.

Grovtagget epoke nr 1, oktober 1892

I løpet av et par dager etter at instrumentmaker Nordby hadde ferdigstilt det nye nålestykket, må det ha blitt levert til Centraltrykkeriet. Det virker logisk at både de involverte i Poststyrelsen og på trykkeriet har hatt et ønske om å teste det nye nålestykket for å kontrollere at det tilfrelsstilte deres produksjonsbehov.

Ifølge informasjon i håndbokserien bind II og VII, ble NK 52 plate IV trykket fra 1. til 21. oktober 1892. Kontrakten lød på 7 millioner merker, men bare 6,8 millioner ble trykket, og til sammen 6685000 ble godkjent for bruk.

Ut ifra de tegninger som Sjønnung viser i NFT 10/91, virker det som om det var en relativt enkel oppgave å erstatte det gamle nålestykket med det nye. Nålestykkeenes understell og overstell var designet slik at de skulle passe inn i samme ramme i perforator-innretningen. Maskinoperatøren kunne på den måten stanse ut huller i noen få ark for ledelsen ved trykkeriet og de som skulle sjekke kvaliteten. Nøyaktig hvilke kriterier som ble brukt for å underkjenne ark med tanke på perforering, er ikke kjent.

Med stor sannsynlighet har det nye nålestykket blitt levert en gang mellom 3. og 5. oktober, altså mellom mandag og onsdag. Trykkingen av frimerker, som hadde startet lørdag 1. oktober, ble stoppet og ikke gjenopptatt før

torsdag 6. oktober. Gjenopptakelsen kan sammenfalle med utprøvingen av det nye utstyret ved Centraltrykkeriet.

Det er mulig at dersom man opplevde at nålene begynte å knekke, stoppet videre perforering med det nye nålestykket opp. Dette vil også kunne forklare det lange oppholdet før nålestykket atter tas i bruk om sommeren 1893.

Med referanse til frimerket vist i illustrasjon 1, ser vi et fenomen som er ganske vanlig på enkelte norske frimerkeutgaver. "Flisetagging" som det kalles, er en ufullstendig tagging. Taggingen fremstår som om den er laget med tuppen av en spiss nål istedenfor en fullstendig gjennomkutting av papiret. En praktisk følge av dette, er at frimerkene blir vanskelige å rive fra hverandre.

Dette er det ene av bare to eksemplarer jeg har funnet med antydning til flisetagging på disse grovtaggede merkene. Begge frimerkene kom fra samme ark. Flisetagging oppstår normalt når man forsøker å tagge flere ark på en gang i maskinen enn hva den har kapasitet til. Kan dette derfor ha vært et resultat av at maskinoperatøren ikke kjente det nye nålestykket godt nok, og at han derfor plasserte et par ark for mange i maskinen? Kan det tenkes at det nye nålestykket ikke kunne håndtere like mange ark om gangen som det gamle?

Hele opplaget av NK52 IV ble levert Frimerkeforvalteren mellom 13. oktober 1892 og 22. september 1893. Den største enkeltleveransen fant sted 3. mars 1893 da hele 14500 ark ble levert fra Poststyrelsen.

Den grovtaggede 5-øren dukker først opp i begynnelsen av april 1893. Den tidligst kjente avstemplingen er fra Christiania 7. april 1893, som vist i illustrasjon 4. Basert på denne datoen er det etter min mening realistisk å anta at de grovtaggede merkene utgjorde en forsvinnende liten del av leveransen

III 5. Merket som er stempelt RYGGE.

som Frimerkeforvalteren mottok 3. mars samme år. Mer enn 56% av alle grovtaggede eksemplarer av 5-øren som lar seg datere, har blitt brukt i Christiania i april og mai 1893. Et mindre antall merker er kjent med stempler fra Christiania og Fredrikstad på høsten og tidlig vinter. I tillegg er det eneste kjente par tilgjengelig på markedet stempelt i april 1894, men her kan det sakens være snakk om feilstilling av dato.

I spesialartikkelen om varianter på norske frimerker, som står i den nylig utgitte Norgeskatalogen 2006, fremgår det at katalogkomiteen vurderer å gi den grovtaggede 5-øren eget undernummer. NK52 IV var i mange år oppført i Norgeskatalogen med to hovedgrupper av farger: gressgrønn og olivengrønn. Disse fargenyansene brukes fremdeles av mange norske handlere. Jørgen Sjønnung nevner i en artikkel i NFT 5/91 også nyansen grågrønn. I den senere tid har nyansene blitt slått sammen til en fellesbetegnelse for utgaven, og i Norgeskatalogen 2006 står plate IV oppført som "grønn til olivengrønn", men med et tillegg: "Fargen er grønn i nyanser fra frisk grønn til matt gulaktig grønn". Gjennom mine egne undersøkelser, har jeg funnet til sammen fire klare fargenyanser som alle forekommer både fintagget og grovtagget.

III 4. Den første kjente datoen er 7. april 1893, stempelt i Christiania.

Disse er: gressgrønn, olivengrønn, grågrønn og en farge som minner om olivengrønn men med mer gult iblandet. Nyansene ser ut til å forekomme vilkårlig gjennom leveransene. Ingen korresponderer med et spesielt tidsrom eller sted. De klart mest vanlige nyansene er olivengrønn og gullig-olivengrønn. Grågrønn og gressgrønn nyanse er mer sjeldne, med den grågrønne absolutt vanskeligst å få tak i.

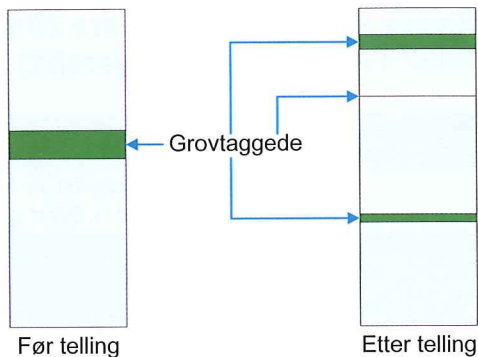
Ifølge håndboken fra 1992 forekommer grovtaggede merker med alle fire horisontale vannmerkestillinger. Det innbyrdes fordelingsforholdet er ikke kjent, men jeg har bare kunnet verifisere vannmerkestillingene 1, 2 og 3.

Sjønningens artikkel fra mai 1991 dreide seg om ekstra graveringsstyper av det lille 5-tallet i ovalen. Et av de registrerte grovtaggede merkene samsvarer med hva han kalte type 2. Dette er oppført som oppgraving 01 av fellingstype 1 i håndboken fra 1992. Med grovtagging finner vi denne som nr 17 i oversikten, stemplet 21 IV 93. Dette merket ble solgt på en fellesauksjon mellom Samlerbørsen og Frimærke Børsen 30. september 1995.

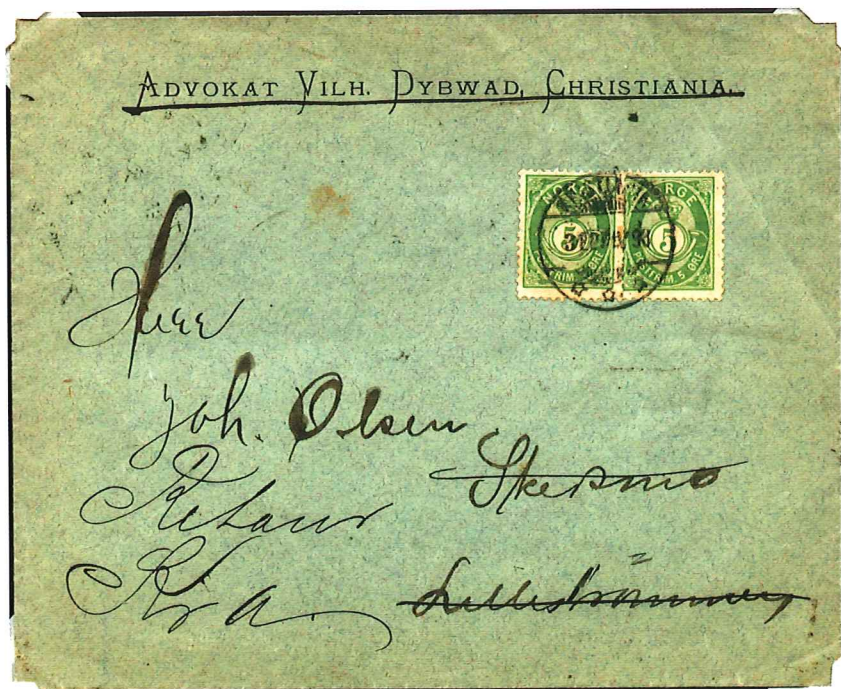
Basert på informasjon i Norgeskatalogen 1986/86, forfattet av Georg Størmer, går det frem at han på den tid kjente til 48 stemplede og 4 ubrukte eksemplarer. Gjennom min egen forskning, og med hjelp av andre som forsker på temaet, har jeg lyktes i å spore 105 brukte eksemplarer og et sted mellom to og fire ubrukte. Jeg anslår det totale bevarte antall av NK52 IV vt1 til å ligge mellom 120 og 140 eksemplarer. Den siste utgaven av Norgeskatalogen har ført opp "ca 100 stk kjent". En oppstilling med eksemplarer som jeg kjenner til vises i tabell 1.

Der det har vært mulig er bruksdato og -sted oppført sammen med merkets stand og annen informasjon som kan være interessant. Et antall frimerker viser bare delvis informasjon fordi avbildning mangler eller er for dårlig. Det er også en viss fare for at merker kan ha blitt duplisert, og jeg håper at lesere som har ytterligere opplysninger vil bidra med disse.

Det er verd å merke seg at NK52 IV vt1 bare er kjent stemplet tre steder. Disse er Kristiania (Chr- / Kr- / pakkepost / Bureau Réexp. de Christiania), Fredrikstad og Rygge. Det mye mer sjeldne merket NK56 B, som vi skal ta for oss i en kommende utgave av NFT, er faktisk kjent stemplet på enda flere steder. Bare ett eksemplar av den grovtaggede 5-øren fra 20mm-utgaven kan bekreftes å ha blitt stemplet i Rygge (merke nr 82

i oversikten, vist i illustrasjon 5.) Dette merket ble muligens kjøpt i Fredrikstad av noen som senere reiste til Rygge og brukt på post derfra? Et annet alternativ er at merket har stått på et svardelen av et kort, eller ferdigfrankert svarkonvolutt, som ble fremsendt til Rygge og postlagt der. Men mer trolig er det at et enkelt ark kan ha blitt solgt fra posthuset på dette lille tettstedet. Selv om ingen andre av merkene i oversikten er bekreftet stemplet der, er det godt mulig at nr 103 også kan stamme derfra.

Ill. 6. Konvolutt med to stykk NK52 IV vt1; merker nr 18 og 19 i oversikten. Eneste forekomst på brev som forfatteren har klart å spore opp. Vet du om noen andre?

Kjente eksemplarer av 5-øre 20mm grovtagget, NK52 IV vt1 (foreløpig oversikt)

Nr	Dato	Sted	Kommentarer
1*	Mint	-	Kjell Germeten auksjon 5/12-98, Lott 1467. Moldenhauer auksjon 17/11-01, lott 2209. Ill. 3. Brett gjennom nedre del av merket.
2*	Mint	-	Utstilt på Norwex '97
3*	Mint	-	
4*	Mint	-	
1	7-IV-93	Kristiania	
2	7-IV-93	Kristiania	Eksepsjonelt eks. Ill. 4.
3	7-IV-93		
4	10-IV-93	Christiania	Fra loddrett rad nr 2 i arket. Merket er skadet.
5	12-IV-93	Kristiania	
6	14-IV-93	Christiania	
7	14-IV-93	Kristiania	
8	17-IV-93	Christiania	Variant manglende punktum etter POSTFRIM. Ill.1. Fra loddrett rad nr 9 i arket. Håndboken ft 1, var 6. Opprinnelig i par med oversiktens merke nr 95.
9	17-IV-93	Kristiania	
10	18-IV-93	Christiania	
11	18-IV-93	Kristiania	
12	18-IV-93	Christiania	Med attest FCM som sier at merket er stemplet Vestbanernes postexp. 1891. Dette er ikke korrekt.
13	17-IV-93	Christiania Pakkepost	
14	20-IV-93	Kristiania	
15	20-IV-93	Kristiania	
16	20-IV-93	Bureau Réexp. De Christiania	
			På 5-øres brevkort sendt til Leipzig av ingen ringere enn Henrik Dethloff. Utstilt på Frimerker i Sentrum 2005. Ill. 7.
17	21-IV-93	Kristiania	Sjønning type 2. Håndboken ft4, oppgraving 1. Fra loddrett rad nr 6 i arket.
18	21-IV-93	Christiania	
19	22-IV-93	Kristiania	
20	22-IV-93	Kristiania	
21	24-IV-93	Kristiania	
22	24-IV-93	Kristiania	Et mulig tredje ulistet eksemplar som bærer dette stempellet kan være det eksemplaret som Bøgh hadde oppdaget.
23	24-IV-93	Christiania	Dette kan også være merket som Bøgh hadde oppdaget.
24	24-IV-93	Bureau Reexp. De Christiania	
25	25-IV-93	Kristiania	
26	25-IV-93	Kristiania	
27	26-IV-93	Kristiania	
28	27-IV-93	Kristiania	
29-30	27-IV-93	Christiania	Et av bare to par som er kjent. Tilhører Postens samlinger.
31-32	27-IV-93	Kristiania	To enkeltmerker på brev. Den eneste kjente forsendelsen med mer enn ett eksemplar. Ill. 6.
33	29-IV-93	Kristiania	
34	29-IV-93	Kristiania	
35	29-IV-93	Christiania	Enring-stempel
36	27-IV-93	Kristiania	

Ved å se på kalenderen for 1893, finner vi at 7. april var en fredag. Dette kan i og for seg godt ha vært dagen da merkene ble levert til til Kristiania postkontor. 10. april, som er neste kjente forekomst, er således påfølgende mandag. Det virker derfor fornuftig å anta at ingen merker ble solgt for bruk i løpet av helgen. Hele 49 prosent av merkene med lesbar dato i oversikten er brukt i løpet av en femukers periode frem til 12. mai 1893. Det virker sannsynlig at flesteparten av disse grovtaggede 5-øres merkene fra den første produksjonen med nytt nålestykke ble levert Kristiania postkontor tidlig i april 1893.

Men hvordan kunne de da ende opp med å bli brukt på tre forskjellige steder i løpet av to atskilte tidsperioder? Jeg tror jeg har funnet et svar som gir en logisk forklaring på bruken av de fleste av merkene.

Jeg er tilhenger av ideen at de grovtaggede 5-ørene begynte sin tilværelse i samme bunke hos Centraltrykkeriet. Gjennom en av de forskjellige sorteringsoperasjonene (enten i forbindelse med gummiering eller godkjennelser), ble arkene separert i minst to grupper.

Den største gruppen, som ble utsendt i april 1893, gikk i sin helhet til Kristiania postkontor. Den andre gruppen, som var merkbart mindre, ble atter delt. Noen frimerkeark gikk til Fredrikstad i september 1893, og resten til Kristiania senere i måneden. En mulig, meget liten tredje gruppe (bare noen få ark) kan ha blitt sendt til Kristiania medio juni 1893 siden det finnes noen få merker som kan dateres til den tiden. Det er også mulig at de få spredte observasjonene tidfestet fra ultimo mai og ut juli måned, og igjen i desember, rett og slett kan dreie seg om frimerker som hadde blitt kjøpt i de foregående ukene men først ble brukt da.

**Merke nr 54 i oversikten:
KRISTIANIA-G 21-VI-93.**

Den første filatelistiske oppdagelsen av grovtaggede 5-ører fra 20mm-utgaven, fant sted en gang før 1914 av Olaf Bøgh i København, Danmark. De ble så omtalt i Norges frimerker 1855-1914. Ytterligere noen eksemplarer hadde blitt oppdaget innen Andersen og Dethloff skrev oppfølgeren i 1924. Da Henrik Opheim jr utga sin Norway Stamp Catalog of 1929 går det frem at det var kjent bare omtrentlig tjue eksemplarer. Jeg har auksjonsfortegnelser med dette merket så langt tilbake som 1958 da et eksemplar ble solgt hos Robson-Lowe i London for £22. Frimerkesentralen kunne også tilby et eksemplar for salg i 1942.

Til dags dato er NK52 IV vt.1 det eneste av de tre grovtaggede variantmerkene som er bekreftet å eksistere i ubrukt tilstand. Det er helt tydelig at ingen spesiell innsats er gjort for å bevare disse merkene fremfor andre eksemplarer av samtidens samlere. Så mange som hele fire eksemplarer av 5-øren

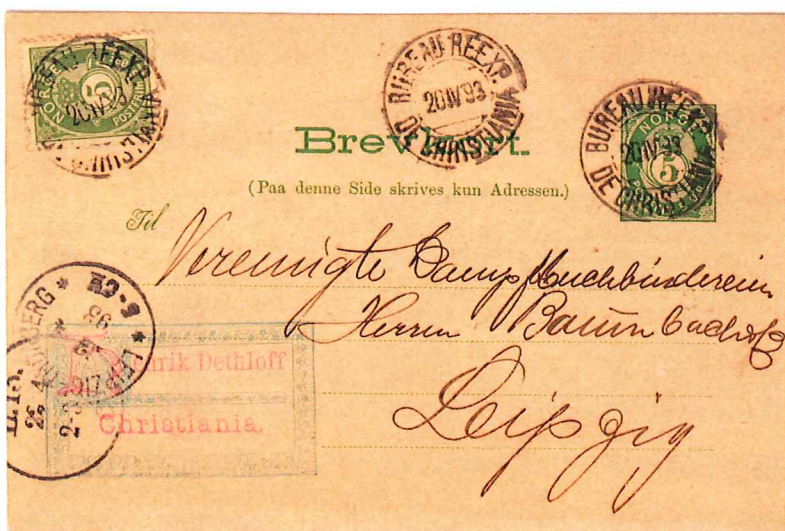

Merke nr 4 i oversikten: 10-IV.

37	??-IV-93	Christiania	
38	??-IV-93	Christiania	
39	??-IV-93	Bureau Réexp. De Christiania	
40	??-4-93	Kristiania Tur	
41	??-4-93	Kristiania Tur	Ja, det finnes faktisk to
stykker med den samme uleselige stempeldato og det samme stempelet.			
42	1-V-1893	Kristiania	I dårlig stand. Fra loddrett arkrad nr 1.
43	3-V-93	Kristiania	
44	12-V-93	Kristiania	Bøyd hjørne.
45	24-V-93	Kristiania	
46	24-V?-93	Kristiania	
47	30-V-93	Kristiania	Solgt i 1994 som beskadi-
get. Solgt i 2000 som "pent". Merket er i mellomtiden reparert. Ill. 7.			
48	30-V-93	Kristiania	
49	??-5-93	Kristiania (Tur?)	
50	??-?V-93	Kristiania	
51	1-VI-95	Kristiania	
52	6-VI-93	Christiania	Tre brettete, ødelagte hjørner.
53	15-VI-93	Kristiania	
54	21-VI-93	Kristiania G	(KRISTIANIA G) Grüner-
løkken underpostkontor I i Seilduksgt. 1, ble opprettet 1.11.1889.			
55	23-VI-93	Kristiania	
56	5?-VI-93	Christiania	Enring-stempel. Merket er ganske skjevt sentrert.
57	??-VI-93	Christiania	
58	17-VII-93	Christiania	Enring-stempel.
59	??-VII-93	Kristiania	
60	6-IX-93	Fredrikstad	På postkort til Bavaria
61	10-IX-93	Fredrikstad	
62	21-IX-93	Kristiania	Olivengrønt.
63	?4-IX-93	Fredrikstad	
64	24-IX-93	Christiania	
65	30-IX-93	Kristiania	
66	30-IX-93	Kristiania	
67	30-IX-93	Christiania	Mangler nedre venstre hjørne.
68	??-IX-93	Fredrikstad	
69	1-X-93	Kristiania	Mangler flere tagger på høyre side.
70	3-X-93	Kristiania	
71	10-X-93	Fredrikstad	Gressgrønt.
72	12-X-93	Fredrikstad	Vannmerkestilling 2.
73	14-X-93	Kristiania	
74	14-X-93	Fredrikstad	
75	14-X-93	Fredrikstad	
76	16-X-93	Fredrikstad	
77	21-X-93	Fredrikstad	Mangler øvre høyre hjørne-
tagg og flere tagger på høyre side. Fra loddrett rad nr 9 i arket.			
78	25-X-93	Kristiania	Dette og det påfølgende
merket ble i sin tid solgt som et par, senere splittet.			
79	25-X-93	Kristiania	Dette og det foregående
merket ble i sin tid solgt som et par, senere splittet.			
80	??-X-93	Fredrikstad	
81	??-X-93	Kristiania	

82	??-10-1893	Rygge	Enring-stempel. Det er ikke enkelt å tyde datoen. III. 5.
83	21-XI-??	Ukjent	
84	30-XI-93	Kristiania	Liten skade i venstre side.
85	12-XII-93	Christiania	
86	18-XII-93	Fredrikstad	
87	??-XII-93	Christiania	Attest Aune.
88	?3- ?? -93	Kristiania	Frettingham sale 1958. Kan ikke tyde dato ut fra bilde.
89	-93	Christiania	
90	-93	Kristiania	
91-92	18-IV-94	Bureau Réexp. De Christiania	
93	Ukjent	Fredrikstad	Et av bare to kjente par. Frimerkesentralen 1942.
94	Ukjent	Fredrikstad	Germeten 1/11-80.
95	Ukjent	Christiania	Nærmest uleselig stempel. Opprinnelig som par med merke nr 8 i oversikten. Robson Lowe - Earl Jacobsen Sale, oktober 1975.
96	Ukjent	Christiania	
97	Ukjent	Kristiania	
98	Ukjent	Ukjent	DANO auksjon. Del av lott 672 10/9-99 "rundt hjørne". Foto ikke tilgjengelig.
99	Ukjent	Ukjent	Oslo Frimerke og Myntsenter, auksjon, del av lott 114 7/9-94. "Liten feil." Foto ikke tilgjengelig.
100	Ukjent	Ukjent	Vestauksjon 14/2-82.
101	Ukjent	Ukjent	Germeten salgsliste, oktober 1985.
102	Ukjent	Ukjent	Svakt stempel på merke med platefeil over munnstykket.
103	Ukjent	Ukjent	Ukjent enring-stempel. Muligens Rygge.
104	Ukjent	Ukjent	Robson Lowe - Earl Jacobsen Sale, oktober 1975, lott 1751.
105	Christiania?	Ukjent	Stein Kristiansen, auksjon, 1/2-03, lott 306.

• • • • •

III. 7. Brevkort fra frimerkegrosserer Henrik Dethloff oppfrankert med merke nr 16 fra oversikten.

unngikk på et eller annet vis å bli brukt på 1890-tallet, og har klart seg til dags dato. Jeg tror én grunn er at de i utgangspunktet forekom i flere eksemplarer enn de grovtaggede 3-øres variantene. En alternativ teori, som har blitt foreslått, er at de få ubrukte merkene kan stamme fra det faktum at frimerkesamlere gjerne sendte 5-øres frimerker for å få tilsendt prislister. Mange av disse listene ble sendt med 3-øres porto, så merkene kan ha blitt liggende igjen som ubrukte hos frimerkehandlerne. Men dette betyr på ingen måte at disse 5-ørene kan sis å være vanlige. Faktisk er de ganske så sjeldne i seg selv; de er bare mindre sjeldne enn de to andre grovtaggingsvariantene.

5-øren er også den eneste av grovtaggingsvariantene som eksisterer på postgåtte forsendelser. Kun to kort og ett brev er kjent. Konvolutten vi ser i illustrasjon 6 har til alt overmål to av merkene på seg. Den ble sendt til Lillestrøm fra Kristiania klokken 3 om ettermiddagen 27. april 1893, og ble returnert 3. mai fordi adressaten hadde flyttet til ukjent adresse.

Brevkortet som vises i illustrasjon 7 ble sendt av Henrik Dethloff til en frimerkehandler i Tyskland. Det er lite trolig at avsenderen visste at han brukte et frimerke som senere skulle få spesiell omtale i hans egen frimerkekatolog.

Enda et eksemplar av NK 52 IV vt1 er kjent på et kort sendt til Bavaria (Bayern) fra Fredrikstad. Dette er merke nr 61 i oversikten.

Merke nr 47 i oversikten, stemplet Christiania 30 V 93, har en nær fortid som er interessant. Jeg ble først oppmerksom på det da Oslo Frimerke og Myntsenter hadde det til salgs som objekt nr 117 i salgs katalog nr 37 fra desember 1994. Prisen som ble forlangt var 1350 kroner. Av beskrivelsen i

Ill. 8. Reparert merke; nr 44 i oversikten. Pass på hva du kjøper!

katalogen, så vel som tilhørende fotografi, går det meget klart frem at taggingen i høyre del nede har blitt beskåret. Deretter dukket merket opp i utvalget

til Samlerbørsen i mars 1996. Det var fremdeles tilgjengelig som et beskåret merke. Men så dukket det opp igjen, denne gang på Germetens auksjon 2. desember 2000. Her var merket beskrevet som med god tagging for utgaven. Fra det ledsagende fotografiet, som er illustrasjon 8 til denne artikkelen, fremgår det at merket ikke lenger er beskåret. En gang i løpet av denne fireårsperioden har altså noen sørget for å lage nye tagger på merket! Vedkommende utførte et fantastisk håndarbeid, men frimerket forblir uansett reparert! Moralen i denne historien må bli: Vær på vakt! Det finnes mange "farlige" former for merker på markedet, så ikke ta alt for god fisk.

Kilder og krediteringer følger i siste del av denne artikkelen, som tar for seg de to 3-øres valørene.

Artikkelen er oversatt fra engelsk av Marius Gabrielsen som tar eventuelle språklige feiltolkninger, finurligheter og uteglemler helt og holdent på sin kappe.

Bjørn Kristian Wang

SCC #3798, som håper alle med kjennskap til grovtaggede NK51, 52 og 56 vil ta kontakt og hjelpe til med å komplettere oversikten over merker som fremdeles eksisterer. All informasjon om eierforhold vil holdes strengt hemmelig. Adressen hans er: Kristian Wang (GOV) 4021 S. 700 E., Ste. 300 Salt Lake City, UT 84107 USA.

Husk å melde adresseforandring ved flytting!

Tildelinger fra NORWEX-fondet for 2005

NORWEX-fondet består av midler skaffet til veie ved frimerkesamleres innkjøp av de av Posten Norge AS utgitte særutgaver i forbindelse med den internasjonale frimerkeutstilling NORWEX 80, og av overskuddsmidler fra avholdelsen av den internasjonale frimerkeutstilling NORWEX 97, som i sin helhet ble finansiert av Posten Norge AS.

Beslutningen om å opprette fondet ble fattet på Norsk Filatelistforbunds landsmøte i Stavanger 13. juni 1981, etter forslag fra NORWEX-utstillingens eksekutivkomite. Fondet bestyres av et fondsstyre med fem medlemmer, hvorav to er oppnevnt Posten Norge AS og tre er oppnevnt av Norsk Filatelistforbund.

Formålet med fondet er delt i to hovedgrupper: 1) Å fremme frimerkesamling som hobby og meningsfylt fritidsaktivitet, og 2) å fremme studiet av Norges frimerkeutgaver, poststempler og andre filatelistika, samt Norges posthistorie. Avkastningen av fondet skal hvert år deles ut til formål som definert ovenfor.

Midlene deles ut etter søknad, men kan også deles ut etter innstilling fra fondsstyret. Muligheten for å søke om tildeling fra NORWEX-fondet i 2005 ble kunngjort i NFT 3/05.

Ved søknadsfristens utløp hadde det meldt seg i alt 18 søkere.

Etter en gjennomgang av de innkomne søknader med vedlagt dokumentasjon, vedtok NORWEX-fondets styre følgende tildelinger i 2005:

Gjøvik Filatelistklubb	Kr. 2000	(PR-virks.)
Krigs og Feltpostforeningen	Kr. 3500	(Bok)
Norsk Frimerkeungdom	Kr. 5000	(Prosjekt)
Oslo Filatelistklubb	Kr. 15000	(Nasjonal utst.)
Sentrum Filatelistklubb	Kr. 7500	(Regional utst.)
Striletaggen junior	Kr. 2000	(Juniorarbeid)
Tønsberg Filatelistklubb Jr	Kr. 3000	(Juniorarbeid)
Vadsø Filatelistklubb	Kr. 7500	(Regional utst.)
Vestfoldklubbene	Kr. 7500	(Regional utst.)
Ørsta Filatelistklubb	Kr. 2000	(Forskning)
Oslo Frimerkeungdom (tilsagn)	Kr. 3000	(Rekr. arbeid)
SUM	Kr. 58000	

Frimerkeglede i Sentrum på Grünerløkka

Morten Nårstad viste eksempler på finnenes kreative protest-bruk av frimerker under det russiske overherredømmet.

Åpen klasse gir stort spillerom for fantasien, og her ser det nesten ut til at Bjørn Schøyen er i ferd med å lokalisere den magnetiske nordpol!

Premien for utstillingens beste glis gikk til Hallvard Slettebø som endelig begynner å få uttelling i poeng for Zeppelin-samlingen sin.

Sentrum Filatelistklubb feiret sin 75-årsdag på forskudd med en fire dagers regional jubileumsutstilling 15-18. september på biblioteket på Schous Plass i Oslo. Dette er de samme lokalene hvor medlemsmøtene avholdes, og klubben har i løpet av drøyt det siste året fått i stand et enestående samarbeid med biblioteket. Som en del av samarbeidet, vil klubben i første omgang fram til jul låne ut fire rammer med postkort til biblioteket hvor disse vil kunne beskes i lesesalen.

La det være sagt med en gang at denne lillebroren blant frimerkeklubbene i Oslo er en høyst oppegående 75-åring, og den sto med denne utstillingen for en av de mest spennende nyskapningene jeg har sett. Sentrum arrangerte en regional utstilling med utelukkende enrammeseksponater, og samtidig var det for første gang egen bedømmelse av postkortklassen her i Norge.

Enrammeseksponat er en utstillingsform som er særdeles publikumsvennlig. Med samlinger på én rammeplate er det betydelig mer interessant for publikum å studere hele samlingen, noe som ikke skjer i samme grad når samlingene presenteres over 4, 6 eller 8 rammer. Dette er helt åpenbart veien å gå i fremtiden dersom man ønsker å stille ut for et bredt publikum.

Intet mindre enn 53 eksponater var utstilt og ble bedømt, og det viste seg å være en spennvidde i områder som var fullt på høyde med de største utstillingene vi ser her hjemme.

Hensikten med denne utstillingsklassen er primært at man skal presentere et konkret og avgrenset samleområde på meget avgrenset plass. Videre skal det være en mulighet for å vise en samling under utbygging og slik være et springbrett til den

Skyggejuryens formann, frimerkehandler Geir Brunsæl, med fornøyd kunde i forgrunnen. Lenger bak i lokalet er Michael Fein fra Samlersenteret opptatt med andre samlere.

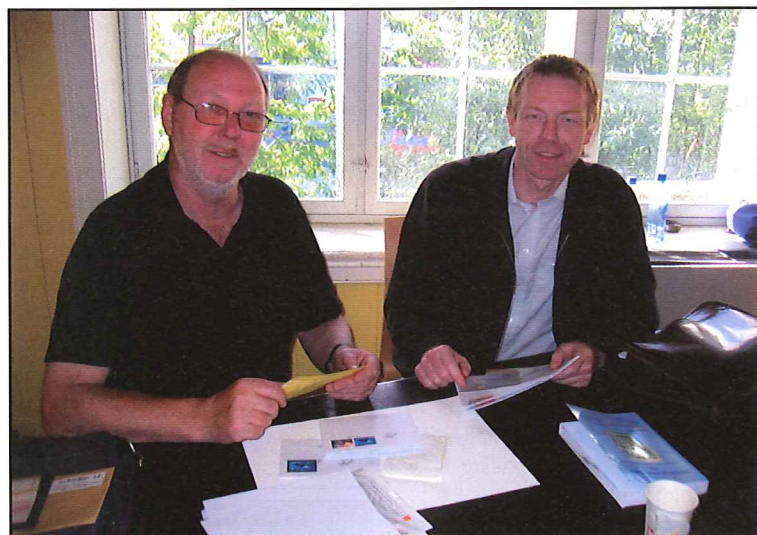

Pølsesalget utenfor lokalet ser ut til å ha vært utstillingens mest publikumsvennlige tiltak. I bakgrunnen kan vi observere en antatt forhenværende ungdomssamler som boltrer seg i frimerkebingen.

tradisjonelle utstillingsfilatelen. Derimot er det ikke meningen at man bare skal vise et utdrag av en større samling. Nettopp dette siste er noe dommerne må ta stilling til. Alt i alt mente nok de fleste at dommerne hadde gjort en god jobb denne gang, og selvoppnevnt formann i skyggejuryen, frimerkehandler Geir Brunsæl, fant bare noen ganske få eksempler

på at han var uenig i juryens bedømmelse.

Et godt utvalg av de utstilte samlingene er de som vant de gjeveste prisene. Best poengsum oppnådde Per Næss med 86 poeng for sine "Forsendelser frankert med frimerker fra Kong Oscar I serien"-en fantastisk samling som vi snarest bør få presentert over flere

Bjørn Myhre og Norgeskatalog-formann Peer-Christian Ånensen i fri utfoldelse med forskjellige papirtyper på de nye "marint liv"-merkene.

rammer. Bjørn Schøyen oppnådde 85 poeng i åpen klasse for sin samling "Ubåten som ikke kunne dykke" med dokumentasjon av Sir Hubert Wilkins sin ekspedisjon til Nordpolen i 1931. Dette må være et skoleeksempel på et avgrenset tema som egner seg usedvanlig godt for presentasjon på en ramme i åpen klasse. De to andre æresprisene ble vunnet av Hallvard Slettebø for "LZ 127 Graf Zeppelin og Norge" og i postkortklassen vant Sven Bølum med 84 poeng for "Den gang og nå - Stortorvet og området rundt". I åpen klasse mottok Marit Elind juryens lykkeønskninger for sin samling "Fargerike sopper" med en veldig morsom presentasjon.

En regional utstilling over hele 4 dager er et stort løft både økonomisk og ressursmessig for en liten klubb. Men med den entusiastiske harde kjernen blant medlemmene, så det ikke ut til at det var noe problem for klubben med formann Jan Sørensen i spissen. Klubben ser seg i stand til å satse store deler av sine midler fordi man sikrer inntekter gjennom dugnader fire ganger i året hvor klubbens medlemmer stiller opp for å skaffe klubben inntekter.

Utenfor lokalene hadde klubben plassert et plukk-selv-bord med uvaskete frimerker. Dette var i utgangspunktet tenkt for barn, men etter hvert var det nok vel så mange godt voksne som plukket merker. Denne utstillingens store salgssuksess var noe overraskende

Juryformann Wilfred Wasenden overrekker premie og diplom til Fred J Osther som er redaktør for "Frimerke Forum". På Grünerløkka stilte han ut samlingen "Oslo nissens nisser i Norden". I bakgrunnen skimter vi Knut Arvang fra arrangørene.

pølsesalget som også foregikk utenfor lokalene i strålende høstvær (som kanskje ikke er det beste frimerkeværret). På Grünerløkka ble det samtidig arrangert markedsdager, noe som trakk en hel del mennesker til området. Et skår i gleden for arrangørene var at ikke flere besøkende fant veien fra pølsesalget inn til selve utstillingen. Sentrum FK hadde gjort en solid

Stemmingsbilde fra Rococcasalen på Grand Hotel like etter at forretten, kamskjell, er fortært. Sentrum FK sparte ikke på kruttet da de feiret 75 år, og både jubilerende klubbmedlemmer, jurymedlemmer og utstillere storkoste seg. Dugnadsarbeid gjør at også regningen for gildet er spiselig.

innsats for å skape blæst om utstillingen og blant annet fått en bred omtale i bydelsavisen Østkanten. Plakater med reklame for utstillingen var å se mange steder rundt om i Oslo. Dessverre valgte Posten å glimre med sitt fravær bortsett fra to små timer på fredagen hvor de stilte opp sammen med frimerkekunstnerne som kom for å signere konvolutter med de nyutgitte frimerkene. Det er merkelig at ikke Posten innser at deres eget nærvær på slike arrangementer på hjemmebane er noe som bidrar til rekruttering og dermed også bidrar til deres egne inntekter i fremtiden.

Til lørdagskvelden hadde klubben invitert medlemmene og utstillere til en fantastisk jubileumsmiddag i den storslåtte Rococcasalen på Grand Hotell. For en høyst symbolsk egenandel kunne de 56 feststemte gjestene nyte måltidet, premieutdelingen og et passende antall taler under ledelse av kveldens toastmaster, Heinz-Georg Windingstad.

Klubbformann Jan Sørensen mottar gratulasjoner fra forbundsprezident Petter E Pedersen. Pedersen stilte selv ut sin enrammesamling med elefanter.

Sentrum Filatelistklubb må takkes på det aller hjerteligste for gjennomføringen av denne nyskapingen og gratuleres med jubileet. De som ikke benyttet denne anledningen til å avlegge utstillingen et besøk, bør følge med når klubben neste gang lager utstilling – for dette må ha gitt mersmak.

Bjørn Muggerud
som sikkert legger planer for enrammes-deltakelse i nær fremtid.

Alle foto: Bjørn Myhre
eller Bjørn Myhres Ixus 430, for han er jo selv med på et av bildene.

Utstillingssamling: Kritiske suksessfaktorer, del 3

Allerede mens en samling er på planleggingsstadiet, finnes det et viktig verktøy som mange utstillere enten overser eller glemmer å forholde seg til, nemlig FIPs retningslinjer og utstillingsreglement. Dokumentene er tilgjengelig i alle frimerkeklubber som del av den såkalte blåboka, og følger også på NFs internettsider www.filatelist.no. Det er forskjellige kriterier for hver utstillingsklasse, så pass på at du slår opp i riktig avdeling for samlingen din. I forbindelse med utstillingen Frimerker i Sentrum, som utelukkende var viet samlinger i en-rammes klassen, tar vi inn denne betraktningen fra Tønnes Ore i vår serie om kritiske suksessfaktorer. Vær imidlertid klar over at ikke alle som stiller i en jury nødvendigvis er av samme oppfatning som Ore, men han belyser her viktige saker for enhver som ønsker å stille ut samlingen sin.

"Litt om bedømmelse av en-rammes eksponater"

Undertegnede har vært engasjert i innføringen av klassen for en-rammes eksponater her til lands, både som medlem av utstillings- og juryutvalget (UJU) i Norsk Filatelistforbund og på andre måter. I denne artikkelen gjennomgår jeg de faktorene som etter min mening krever spesiell oppmerksomhet ved bedømmelse av en-rammes eksponater.

Utgangspunktet er gjeldende reglement og retningslinjer for bedømming av en-rammes eksponater, slik de er vedtatt av FIP og oversatt og godkjent av Norsk Filatelistforbund. Jeg legger spesiell vekt på bedømmelsen av "betydning" og "behandling", som for denne klassen må vurderes samlet, og i forhold til en-rammes-formatets spesielle utfordringer.

Hvorfor bare én ramme?

Fem, åtte, eller kanskje ti rammer med tunge filatelistiske spesialiteter. Interessant for juryen og et par-tre spesialister. Uoppnåelig for en "middels" samler, og gudsjammerlig kjedelig for det uinnvidde publikum. Er det rart at utstillingsfilatelien dør ut?

Omtrent slik var det vel de tenkte i USA da de fant på å ha en egen utstillingsklasse hvor hvert eksponat er begrenset til én ramme. Det passet kanskje spesielt bra for

amerikansk lynne – enkelt, greit, oversiktlig og lettfattelig skulle det være. Og publikumsvennlig! Klassen slo godt an, og snart ble det holdt rene en-rammes utstillinger helt opp til nasjonalt nivå i USA. Ved bedømmingen ble det brukt en egen poengskala (0-50), og en egen type premiering ("edle stener" i stedet for "edle metaller").

En viktig grunn til suksessen var naturligvis at man nå kunne stille ut emner og områder av en helt ny type. Ofte vil det passe å vise bare én enkelt frimerkeseire. Eller postal bruk av ett eneste frimerke fra en bruksserie. Eller et interessant, men begrenset område – historisk eller geografisk. Eller et tematisk område som er altfor smalt til å fylle flere rammer. Eller ...

I Europa begynte man å få øynene opp for en-rammes eksponatenes muligheter først omkring årtusenskiftet. Her i Norge ble det forsøkt med en "klasse for én- og to-rammes eksponater" ved utstillingen Oslo 2000 - med beskjeden oppslutning. Men mange i det norske utstillermiljøet fikk øynene opp for en-rammes-formatet i januar 2001, da "Nordia 2001" ble arrangert i Tucson, Arizona, samtidig med det "amerikanske mesterskapet" for en-rammes eksponater. Undertegnede ble i alle fall "frelst" den gangen! Å stå foran et eksponat og se det som et samlet hele, uten å gå frem

og tilbake, gir faktisk en helt ny følelse. Og man får se ting som man garantert aldri har sett før!

I FIP (det internasjonale filatelistforbundet) og FEPA (det europeiske forbundet) kom man etter hvert i gang med arbeidet med å etablere den nye klassen. Spesielt var man interessert i den muligheten den nye klassen kunne gi for nyrekruttering til utstillingsvirksomhet – og man forsøkte også å koordinere arbeidet med innføring av regler for Åpen klasse (som fortsatt er "ny" internasjonalt!).

Det var atskillig tautrekking i FIP før man ble enige om et reglement, og en del kompromisser ble inngått. Amerikanerne ville selvsagt helst beholde sin egen poengskala og premiering og en del særegenheter i reglementet. Men de fleste ønsket nok regler som ville være mest mulig lik reglene i de øvrige FIP-klassene.

Et foreløpig reglement for en-rammes eksponater ble vedtatt av FIP-kongressen i 2003. Formelt sett er det et prøve-reglement, som skal tas opp til ny vurdering etter et antall år.

Norsk Filatelistforbund har gjort FIP-reglementet gjeldende for bedømming av en-rammes klassen ved norske utstillinger.

For internasjonale utstillinger sier FIP-reglementet at det skal brukes en forenklet medaljeskala med bare Gull (90-100 poeng), Sølv (70-89 poeng) og Bronse (50-69 poeng). Resultatet har blitt at de aller fleste eksponatene som har vært vist hittil på internasjonale utstillinger, har fått Sølv! I Norge har vi innført en praksis med å bruke den vanlige medaljeskalaen også for en-rammes på regionalt og nasjonalt nivå.

Generelle regler for bedømming av en-rammes eksponater

Det eksisterer altså et FIP-godkjent reglement for bedømmelse av klassen for en-rammes eksponater, og et

Emnene kan fort bli for brede til å tilfredsstille FIPs reglement, selv om samlingene er flotte å se på. Denne samlingen har tittelen "Insufficiently prepaid mail in Europe up to 1886" og fikk således ikke full uttelling under Nordia 2005 på grunn av for vidt område.

tilhørende sett av retningslinjer for bedømmelsen. Disse er oversatt til norsk, er godkjent av Norsk Filatelistforbund, og er lagt ut på http://www.filatelist.no/blaabok/enrammes_srev.pdf og på http://www.filatelist.no/blaabok/enrammes_rtl.pdf.

Hovedtanken bak FIP-reglene for en-rammes klassen er at man i størst mulig grad skal bruke de samme prinsippene for bedømmelse som for de øvrige klassene. Ekspонатene kan inneholde materiale som svarer til en hvilken som helst av de øvrige FIP-klassene (tradisjonell, posthistorie, motiv, luftpost, helpost osv.), og skal altså stort sett bedømmes på samme måte som disse klassene. Dermed må juryen bruke både det spesielle en-rammes reglementet og de enkelte reglementene for hver FIP-klasse.

I Norge benytter vi derfor bedømmingsskjemaene for de øvrige klassene ved bedømmelse av en-rammes eksponater. Som oftest gir det seg selv hvilket skjema som skal brukes, men hvis det skulle være tvil, skal det skjemaet brukes som vil gi høyest poengsum (på samme måte som praksisen som følges ved flytting av et eksponat fra en klasse til en annen).

Poengene fordeles i hovedkategorier på samme måte som

for de øvrige klassene – dvs. for motiveksponater:

35 for "Bearbeidelse" (herunder "Tittel og plan", "Utvikling" og "Nyskaping")

30 for "Filatelistiske kunnskaper, personlige studier og forskning"

30 for "Kvalitet og sjeldenhet"

5 for "Presentasjon"

For øvrige typer:

30 for "Behandling og filatelistisk betydning"

35 for "Kunnskaper, personlige studier og forskning"

30 for "Kvalitet og sjeldenhet"

5 for "Presentasjon"

Man kan merke seg at "Åpen"-eksponater ikke er nevnt i FIP-reglementet, fordi "Åpen" ennå ikke er en offisielt godkjent FIP-klasse. Men ved bedømmelse av en-rammes eksponater av kategori "Åpen" i Norge (og resten av Europa), må man selvsagt bruke den poengskalaen som brukes i FEPAs nye reglement for åpen klasse, altså for "Åpen"-eksponater:

20 for "Tittel, idé og nyskaping"

40 for "Behandling" (herunder "Plan og utvikling" og "Forskning og kunnskap")

25 for "Materiale" (herunder

"Kvalitet og sjeldenhet" og

"Intelligent bruk av ikke-filatelistisk materiale")

15 for "Presentasjon".

Reglementet for en-rammes eksponater sier ikke noe om oppsplitting av poengene innenfor hver hovedkategori. Er det en tilfeldighet, eller ligger det en tanke bak dette? Ved å splitte opp poengene og gi egne poeng for underkategoriene, blir det jo lettere å sette riktige poeng, og utstilleren får en mer detaljert tilbakemelding. Eller – ?

Nedenfor skal jeg gjøre detaljert rede for at det ikke bør gis separate poeng for "betydning" og for "behandling" for en-rammes eksponater. Det bør i stedet – i tråd med reglementet – gis en samlet poengsum for "Behandling og filatelistisk betydning" (inntil 30).

Betydning

Begrepet "betydning" må nødvendigvis brukes annerledes for et en-rammes eksponat enn for et fler-rammes.

I de vanlige klassene (fler-rammes) opererer man med "absolutt" betydning, i den forstand at f.eks. et helt land har større betydning enn et mindre område. En vanskelig/sentral/klassisk periode har større betydning enn en "lettere" periode, og en posthistorisk sentral region - som en hovedstad eller viktig havneby – har større betydning enn et avsidesliggende område.

Men det sier seg selv at en slik vurdering av "betydning" ikke kan brukes på et en-rammes eksponat. Tvert imot – i retningslinjene står det: "Den relative filatelistiske betydningen er ikke ansett som like viktig som en ny tilnærming til et emne eller tema." Med andre ord: "filatelistisk betydning" kan ikke vurderes på samme måte som for fler-rammes eksponater.

Videre slås det fast i reglementet at en-rammes eksponater skal være "smale", men at det til gjengjeld kreves størst mulig "dybde" i behandlingen. Dette må forstås slik at eksponatet skal score høyt på betydning hvis emnet er slik at det egner seg godt for en-

rammes-formatet. Og omvendt: Et "tradisjonelt" en-rammes eksponat som er viet "klassisk Norge", vil score lavt på betydning, fordi emnet rett og slett er for bredt for en ramme (det vil jo også bli lav score på behandling, fordi emnet ikke kan behandles godt på én ramme).

I retningslinjene nevnes "bruken av én verdi i en bruksserie av frimerker", og "et svært smalt tema" som gode eksempler på en-rammes eksponater. Slike emner må altså anses å ha "riktig" betydning, og få gode poeng på betydningsdelen.

Behandling

Ved bedømming av "behandling" gjelder stort sett de samme kriteriene som for andre eksponater. I retningslinjene heter det: "Når behandling og filatelistisk betydning av eksponatene bedømmes, vil dommerne se på den generelle utviklingen av emnet/temaet, graden av kompletthet av det viste materialet i relasjon til omfanget av eksponatet, om behandlingen er korrekt, samt betydning av objektene som er brukt i eksponatet."

Men det må også tas litt spesielle hensyn når man bedømmer "behandling" i et en-rammes eksponat. God utnyttelse av plassen, og en nøye vurdering av hvilke objekter som skal tas med, blir enda viktigere når man har bare én ramme til disposisjon. Retningslinjene sier bl.a.: "Det er viktig at et en-rammes eksponat ... presenterer et klart definert emne som er lett å følge, der hvert filatelistisk objekt er nødvendig for utviklingen." Det er klart at unødige repetisjoner av objekter, eller sider som ikke er fylt opp, vil skjemme mer i et en-rammes eksponat enn i et eksponat med flere rammer (her kan det nevnes at det i USA – en-rammes klassens hjemland – er vanlig å kreve at det er minst ett filatelistisk objekt også på innledningssiden, for at plassen skal være best mulig utnyttet).

Videre skal man påse at det ikke dukker opp en-rammes eksponater som bare inneholder "kremen" fra et større eksponat. I reglementet står det følgende: "Eksponat i denne klassen bør ikke bare være ... utdrag fra et fler-rammes eksponat, og bør vise et emne som best kan behandles som én ramme." På den annen side skal man akseptere "eksponat fra uerfarne utstillere som holder på å utvikle et emne som har muligheter til å utvides til mer enn én ramme i nær framtid." Men siden reglene for betydning og behandling skal følges, vil et slikt eksponat vanskelig kunne få særlig høy poengsum.

Konklusjon: Kategoriene "Betydning" og "Behandling" bør bedømmes samlet med spesiell vekt på en-rammes-formatets utfordringer, og gis én poengsum (inntil 30 poeng).

Hvis dommerne likevel velger å gi egne poeng for "betydning", må de settes i relasjon til formatet, og ikke gis på samme måte som for fler-rammes eksponater.

En-rammes eksponater av type "Motiv" og "Åpen"

For en-rammes "Motiv" og "Åpen" har man ikke noen vurdering av begrepet "betydning". Men man må likevel gjøre samme type vurderinger som de som er diskutert ovenfor. Det er fortsatt to faktorer som er spesielt viktige:

- 1) At det valgte emnet passer for en-rammes-formatet
- 2) At plassen utnyttes best mulig.

For Motiv må emnets tilpasning til en-rammes-formatet vurderes under "Tittel og plan". Utstilleren bør jo velge et relativt begrenset emne – det sier seg selv at f.eks. temaet "hester" blir altfor bredt. Et så bredt emne vil få trekk under "Tittel og plan", og det vil også gi nokså lav poengsum under "Utvikling", fordi det ikke vil være mulig å gå i tilstrekkelig detalj innenfor én ramme.

Denne samlingen med "Danmarks kendteste Posthus 5 kr mærket 1912-1915" vant en-rammes klassen under Nordia med 47 poeng (av 50 mulige). Og poengene som forsvant i bedømmingen hadde nok mer med montering å gjøre enn emnevalg og behandling.

For Åpen klasse blir tittel og plan vurdert under to forskjellige hovedkategorier: "Tittel, idé og nyskaping" og "Plan og utvikling". Emnets tilpasning til en-rammes-formatet må vurderes under begge disse kategoriene.

God utnyttelse av plassen betraktes alltid som viktig i motivklassen, og får stor betydning for poengsummen under "Utvikling". Innenfor én ramme blir selvsagt plassutnyttelsen enda viktigere. Det blir også spesielt viktig at hvert objekt er "nødvendig for utviklingen", altså at det ikke finnes "overflødige" objekter.

For Åpen klasse vil utnyttelse av plassen bli vurdert under "Plan og utvikling". Men siden "nyskaping" og kreativ presentasjon betyr svært mye i denne klassen, blir plassutnyttelsen mindre viktig enn for Motiv.

Tønnes Ore

Auksjons-rapport

I løpet av sommeren opplevde vi å se NK56B auksjonert bort på **QXL** for 3600, mens hos **eBay** dukket det opp en og annen sjeldent luftpostfordendelse – se f.eks. artikkel i NFT5/05 – og fra tid til annen polar-objekter som er ettertraktet. Nå som høstmørket senker seg over de tusen hjem og hobby-sjela overtar kommandoen for fritidsaktiviteter, kommer også de store frimerkeauksjonene på løpende bånd. Engers, Samlerbørsen, Brunsæl, Kristiansen, Moldenhauer, Skanfil, Høiland og Germeten ligger som perler på en snor for Norge-samlere. Faktisk begynner det å bli så mange auksjonsfirmaer som jevnlig tilbyr gode Norge-seksjoner, at hvis du har lyst til å følge en av dem fast for NFT, så er du velkomment il å melde din interesse.

Verd å merke seg for høsten er trenden med mer tyngde og vulum i postkortavdelingene; her er det store hopp mellom "engros" eller kassepris og enkeltkort. Nå som vi også har hatt en frimerkeutstilling med bedømming av postkort i Norge, skal vi ikke se bort fra at spekulant-innslaget øker og snittprisen for kort løfter seg over 10-12 kronersnivået som lenge har vært gjeldende. Både fra eBay og QXL holder postkort med ok motiver et prisnivå som nærmer seg handlernes.

Et hav av klassiske merker er lovet av **Germeten** i desember, og det går rykter om meget spesialiserte utbud hos **Moldenhauer** i november. Nå i oktober kommer **Enger** med en stor seksjon Norge-samlinger og lotter, inkludert hjemstedssamlinger fra Telemark. Auksjonsoversikten deres på Internett er også bedre tilrettelagt, men fremdeles kan med fordel enda flere objekter avbildes.

September måneds auksjoner ble innledet med **Samlerbørsens** auksjon nr 128, der det dukket opp en "3-stripe" (ergo postfrisk) 5,50 rullmerke NK 1431 (dukken) med sterkt forskjøvet perforering/trykk (alt etter øyet som ser), noe samlere av moderne varianter må ha visst å sette pris på: fra et drygt utrop på 2000 kr spaserte objektet opp til hele 8700 + provisjon, altså ca 3500 kr per merke! NK992 med hjørnemarg og sterk forskjøvet perforering gikk likeens for 3300++.

At noen med seriøs interesse for

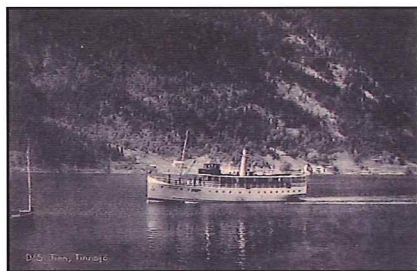
FDC holder på å komplettere samlingen sin, er det liten tvil om. Polserien til 7900, 35 øre Løve III til 10500 og 60 øre Løve

II for 14000 er godt over Norges-katalogens noteringer når salær tilkommer. De to sistnevnte brevene var rekommanderte og adressert til gullsmed Thune, en kjent frimerkesamler i Oslo på den tiden.

Et avtrykk av TRYSIL 1-11-1876 på NK18c for 2035 forsterker inntrykket av at bygda er Norges mest populære lokalsamler-

område. Når får vi se dem på nasjonal utstilling? Men også et par 10 øre Løve II sparket ifra seg: med kronet-posthornstempel MOMARKA ble det til slutt 2860++. Objektet dukker neppe opp i en spesialsamling med vannmerkestillinger, for å si det sånn.

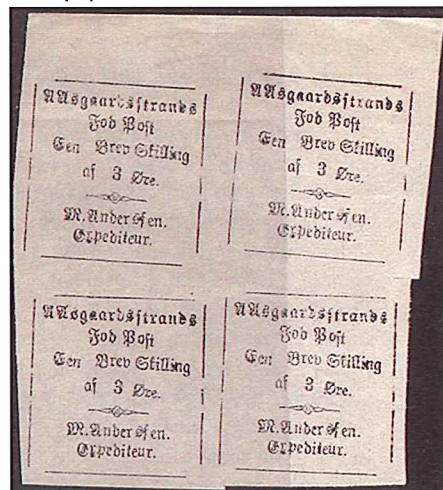
Det er vanskelig å vurdere om den nye bypostboka har fått interessen for området til å nå nye høyder, men det ble i alle fall god kamp om disse objektene.

Noen merker fra "Aasgaardsstrand Fodpost" vakte diskusjon i egens frimerkeklubber og på http://groups.yahoo.com/group/norsk_bypost/. Tilslaget for ugummierte eksemplarer ble likevel hhv 850 og 1695 for enkeltmerke og 4-blokk.

Et brev og konvolutt med sørgerand der Olav V takker for deltakelsen ved hans far Haakon

VII's begravelse, ble klubbet for 700. Et postkort med båt på Tinnsjøen fosset fram til stive 3100 og et annet med motiv "Hydroaeroplanet Start, fra Den norske marine" la seg på marsjhøyde 2600 kr.o.h.

I den klassiske avdelingen dukket det opp et ubrukt par NK1 med rester av mulig orginallim (dog lukket rift i høyre merke), attestert FCM. Tilslaget ble 53240. Høyst oppsiktsvekkende var også et vakkert NK1 med høyre

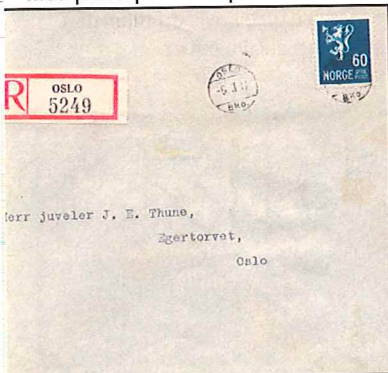
marginal
og
blekkryss
– fra
1750 i
utrop til
10000
hører
med til
sjelden-
hetene.

Et annet, stemplet ORKEDALEN, sluttet på 4100. Uttaget NK4 går fortsatt for 35000, mens de klassiske merkene generelt fulgte trenden om at feilfrie eller vakre

objekter er bra, mens alt annet har laber interesse. NK16II fullstemplet DRAMMEN 23-1-1877 kom helt opp til 4235, og

6 skilling med MOSS 20-6-1877 dro solide 3850; uttaget 7 sk for 6050. Håndannullert "ESPE 12/5" på NK25 føk opp i 3992 mens et så å si ditto med dårlig tagging oppnådde under utrop og magre 135 kr. At NK33 Kr 1,50 Oscar II med pakkepoststempel fra Kristiania bytter eier for 2538, hører også til sjeldenhetene. 1150 for Kristiania-stemplet NK48II er også "slemt", men "værstingen" denne gang var et NK44 stemplet KRAGERØ 25-6-1884 – hold deg fast: 8250 i tilslag gir 9900 ut av konto! NK52 IV v1 (grovttagget) med pakkepoststempel til 7500

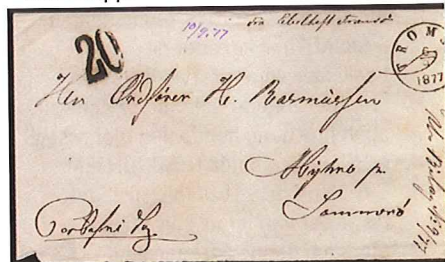
blekner nærmest til sammenlikning (dette er merke nr 13 i oversikten fra spesialartikkelen i denne utgaven av NFT). Fullstemplede eksemplarer av NK 70 TRONDHJEM for 1500, NK89 KRISTIANIA H til 3500 og NK110 IIa BERGEN PP miniatyrstempel for 355,- bør også få et øyebryn til å heve seg.

Der nede på bjerget, altså i Danmark, kunne **Thomas Høiland Auktioner** tilby flere "rare" norske objekter godt gjemt innimellom katalogsidene, men også virkelig store samlinger (som sikkert blir stykket om til mindre samlinger før de ender opp på en hjemlig auksjon) og et lite knippe enkeltobjekter. Katalogen er lett tilgjengelig på Internett, og forhåndsbudgivning er også en enkel prosess hvis du ikke føler behov for å få en murstein av en katalog levert på døra. Uansett, et brev med NK1 adressert til Herlofson i Arendal hadde utrop på DKK 25000 og ble klubbet til DKK 47000 (+ provisjon). Det utgjorde nok en god månedslønn for selger, for brevet ble i fjor solgt hos Moldenhauer for NOK 13500 (+ prov). Imidlertid var det da beskrevet som datert 1.1.1855 i København, og stemplet 6.1. i Christiania. Nå var stempeldatoen endret til 8.1., men mer utslagsgivende var sikkert ordene "Der kendes ingen førstedagsbreve fra Norge, så dette er nok det nærmeste man kan komme det! Unikt udstillingsobjekt i LUX-kvalitet samt den perfekte indledning, til en Norge-samling." Som den observante leser sikkert har fått med seg, finnes det imidlertid førstedagsbrev av NK1 – det er sågar gjengitt et på folderen som Norsk Filatelistforbund har utgitt sammen med OSLO2005 i anledning 150-års jubileet for NK1. Denne folderen kan jo kjøpes bestille for kr 150, fritt levert, fra OSLO2005 v/ Oslo Filatelistklubb, Frydenlundgata 14, 0169 Oslo – og lese mer om merket på baksiden.

Tre helark av Spitzbergen-merker

(Phils bypostkatalog nr E11-E13 står det oppgitt, men det skurrer litt... antakelig er det snakk om E9-11 i den nye bypostkatalogen), gikk for 6140 til forhåndsbud over Internett. For øvrig sliter Høiland fremdeles med å få klubbet bort en god del uttagede prøvetrykk av nyere norske merker, med utrop 3000 kroner stykket, så der har nok markedet falt en del.

Skanfils nettsider er vel omtrent så bra som de kan bli, med gode avbildninger, men en tanke større plass til objektbeskrivelser behøves av og til. En sjelden gang dukker imidlertid ikke det forventede bildet opp, men da kan du bare sende en epost til firmaet, så tar det ikke mange dagene før den glippen er rettet opp.

Skanfil rapporterer om mer enn 5 millioner i samlet tilslag under auksjon 146, 16. og 17. september. Nå selges det jo langt mer enn frimerker der, men det virker likevel som om det var ivrig budgivning. En titt inn i avdelingen for motivmerker, viser at en rekke motivsamlinger gikk til gode priser – selv om nok anskaffelsesverdi i pålydende for enkelte av samlingene i sin tid kan ha vært høyere. Såkalte EUROPA-merker, eller CEPT, gikk i engros denne gang, og i snitt til priser som var ca 30% av AFA. Ingen tvil om at markedet for Euorpamerker er godt på verdensbasis, men la meg presisere at det er snakk om postfriske merker. Postgatte objekter av typen brev og kort synes å være totalt uinteressant blant CEPT-samlere.

En rask titt på realisasjonslottene viser at enkelte kjøpere kan ha

30-øre Nansen II for, og et annet såkalt krigsmerke, Legion, med dato så sent som april 1944, dro seg opp til 2365. Noen frimerkesamlere

gjort gode varp denne helgen. Under kategorien postkort gikk det en del esker denne gang. Snittpriser per kort i området 10-12 kr synes å være stabilt når kort omsettes i større kvanta, men et og annet sjeldent motiv kan fort løfte enkelte samlinger en smule. Kjøperne kan jo håpe å finne et "Hilsen fra Aalesund" anno 1897 til 1100,- eller et tegnet nissekort fra Stavanger sentrum med samme tilslag, som ble omsatt enkeltvis denne helgen.

Skanfil har hatt det de beskriver som "utstykkning av en stempelsamling" gående i evigheter, og denne gang hadde deg gjemt seg en NK10 stemplet THRONDHJEM 9-8-1864 der. 1600 ble tilslaget. Og at det kan lønne seg å myse gjennom denne kategorien i auksjonskatalogen, må kjøper av et NK43 ha tenkt, for klubben banket først på 2400 for et pent avtrykk av enrings DPSK. FJALIR 24-3-1882. SYLTEFJORD på rød tjøre banket inn på 1100; gjemt under hjemsted var SANDFJORD 4.5.1891 til 2000, mens PM7 stemplet MOLDE måtte se seg nedvurdert fra utrop 1000 til 900. Og et maskinstempelavtrykk KRISTIANIA var nok til at et NK91 føk i 1000. Fullstemplet 5kr Haakon med tydelig fargeavsmittning på merket, stemplet KRISTIANSAND, dro også i land tusenkroners vinnerloddet. Hele 2100 gikk et

leke farligere enn andre. Et TM54 hadde samme stempel, -plassering og dato; her endte budene på 1650. Og den som har fulgt med en stund, vil kjenne igjen både stempel og dato fra flere andre objekter på auksjon det siste året.

At 15-øren i London-serien er et "vanskelig merke", er enten en overdrivelse eller en godt skjult sannhet: 1100 blanke kroner var i alle fall en kjøper interessert i å gi for et fullstemplet eksemplar med stempelsverte fra HØYBRÅTEN så sent som 23-10-47. Et par Norwex'55-serier landet i området 2000 med utstillingsstempler.

Fra den klassiske seksjonen humpet og gikk det på sparebluss, altså uten de helt store avvik fra utrop. Et bancobrev fra Haugesund til Sverige gjorde imidlertid et lite byks, til 2400. Men kombinasjonen gammelt og postfriskt holder fremdeles koken.

En samling gode portokombinasjoner på spesielle forsendelser til uvante adresseland var godt spredd gjennom kategoriene denne gang, men det virker ikke som om folk flest har vært klar over hvilke

godbiter som de hadde muligheten til å skaffe seg. Skjønt, en pakkellapp til USA fra KOPERVIK 27.XI.26 med

fire stk 60-øres posthornmerker, den hadde noen med blod på tann merket seg: Fra utrop 750 passerte den 5000 kroner før forhåndsbudene var makset ut!

En annen höjddare ble et brev uten frimerker; istedenfor hadde det portostempel "20" på et underkjent portofri sak fra TROMSØ 6.9.1877 sendt til Sommerø. 7920 lød tilslaget (og høres ut som et nedlagt postkontor i Rørvik-traktene).

Av nyere dato var et brev stemplet SØREVÅGEN 28.2.41 til Stamsund, omadressert til Svolvær. Tilslaget på 3080 skyldes nok i første rekke et gummistempel i grønn farge og teksten "HOLDT TILBAKE AV ALLIERTE STYRKER I 1941". Og til dere som kjøper slike objekter: Husk at NFT har en side for favorittbrev hvis du følger deg kallet til å skrive om et.

NFTs små- annonser - ditt naturlige valg!

Det er utrolig hvilke funn du kan gjøre ved å lese rubrikkannonser, og her i NFT har vi Norges beste spalte for å treffe samlere som ønsker å kjøpe, selge, eller bytte frimerker. Annonsering er attpåil enkelt. Samt effektivt. Og så sannelig er det gratis* også.

Du kan nå få med ett bilde av filatelistiske objekter i annonsen din for å gjøre den mer synlig! Men digitale bilder *må* være i formatet 300 dpi tiff. Bildene sendes med epost til a@nftonline.net eller vår postadresse: Norsk Filatelistisk Tidsskrift PL 130 FI-00521 HELSINKI FINLAND

Salgsannonser skal derimot vedlegges kr 50 i norske, kurante, postfriske frimerker per innrykk for å komme på trykk. Plassering under "Utvalg på nett" koster kr 200 forskuddsbetalt til konto 6034 05 43885, og husk avsender-ID. Mengderabatter fås på forespørsel.

Kommersielle småannonser tilbys etter følgende standarder:

2sp x 55 mm	490 kr
1sp x 110 mm	490 kr
2sp x 110 mm	990 kr
1sp x 220 mm	990 kr
4sp x 55 mm	990 kr

Ved bestilling av innrykk i 8 utgaver, innrømmes 30% rabatt.

Samtlige priser er eksklusive merverdiavgift.

Norsk Filatelistisk Tidsskrift nr 6, 2005

For annonsering over halvsider og helsider generelt i NFT, vennligst kontakt redaktøren for å undersøke tilgjengelighet.

Redaktøren står fritt til å redigere eller avise annonser.

*Gratisannonser gjelder kun annonser som dreier seg om ønsker, bytter, diverse, litteratur - og som sendes med epost til følgende adresse: a@nftonline.net Dersom annonsen sendes med brev, skal kr 50 i norske, kurante, postfriske frimerker vedlegges for hvert ønsket innrykk.

ANNONSEKUPONG

Skriv ønsket annonsetekst:

Jeg ønsker annonsen min i følgende kategori:

- ☐ Kjøp ☐ Bytte ☐ Diverse
☐ Salg (vedlagt kr 50 i frimerker)
☐ Jeg er abonnent, og annonseteksten kvalifiserer til en *gratisannonse*.

Annonseteksten sendes NFT, PB 130, FI-00521 HELSINGFORS eller som ren tekst i epost til a@nftonline.net

UTVALG PÅ NETT

www.RomsFrim.no Brev, postkort, stempler og frimerker til salgs på våre internettsider. Bilder av samtlige objekter. *Romsdal Frimerkeauksjoner, Postboks 150, 6401 MOLDE.*

SELGES

Plukudvalg/poseudvalg sendes fra følgende lande: Danmark, Norge, Sverige, Finland og Vest-Tyskland med nyheder. Færøerne + Grønland + Island lidt ældre mærker. Pris pr mærke DKK 1,00 (100 mærker DKK 75,00).

Mogens Christensen, Nørrebro 168, Boks 41, DK-5900 RUDKØBING.

Motivliste gratis: OL, Nobel, Røde Kors, sopp, blomster, fugler, skip, Diana, maleri, fly, UPU + flere motiver. Abonnement: 255 land + 87 motiver. *Arild Soløst, Boks 211, Oppegård Senter, 1419 OPPEGÅRD. Tlf 66 99 20 84*

*Fax 66 99 29 86
follo.f@c2i.net*

Svenske frimerker. 70 % rabatt på ubrukte, 60 % på brukte. Bra kvalitet. *Magnus Engstedt, Kvarnstigen 53, S-566 34 HABO. engstedt@telia.com*

POSTKORT-SAMPLER?

Norske Postkortsamlere lanserer nå egen hjemmeside!

www.norskepostkortsamlere.com

Bli medlem av landets eldste og største spesialklubb!

Møter hver måned, medlemsblad med gratis annonsering, fire årlige auksjoner med kun 5 PROSENT provisjon!

Norske Postkortsamlere
Postboks 5092 Maj., 0301 OSLO

Frankrigsamlung udstykes til AFA minus 70% stpl/postfr. Nyere postfrisk (1 fr = DKK 1,50 el. 1€ = DKK9). Send din mankoliste og modtage et udvalg med fuld returret. A Abitz, Birkemosevej 4, DK-2750 BALLERUP. abitz@iscali.dk

Udvalgshæfter fra Norden stemplet/postfrisk, mange nye mærker. Udvalg sendes. *Mogens Christensen, Nørrebro 168, Boks 41, DK-5900 RUDKØBING.* Motivsamler / generalsamlere: Send din mankoliste etter AFA, Michel, St. Gibb. Katalogpris -50% rabatt. Godt utvalg hele verden.

Tor Moe, Lysdalsveien 52, 3070 SANDE. Tlf 33 77 00 41.

FN-relaterte frim. og miniark fra hele verden: Jubileer,

kampanjer, int. barneår, handicap, UNICEF, UPU, UNESCO, ITU, WHO, FAO + masse annet rel. til FN, **, *, o. Selges eller byttes. S Mørk, Liljevn 13 C, 1487 TØYENHAGEN. Tlf 67 07 54 55.

DIVERSE

Byttel Har: Brukt-mint-FDC-miniark hele verden. Ønsker: Brukt-mint-FDC-miniark hele Norden. Ansari Muzaffar Abbas, Grorudveien 39 A 10005, 0976 OSLO.

Søker brev/kort med følgende stempler: 4-ring nr 159 (Jørstadmoen); Kronet posthorn-Jørstadmoen, Somaleiren, Ulven og Vosseleiren; 2-ring stpl m tverrbj: Kvarven; 2-ring stpl: Bømoen feltpoståpneri, Nedrevatn, Tønsberg-Haaøya; 1-ring stpl m * (I22): Bardufoss, Heistadmoen, Onsrud, Ramsund, Rygge flystasjon, Sessvollmoen; Sørstempel 6/50 Heimevernets Skytterstevne ved Trondheim; Verdibrev m postoblat brukt som forsegling 1941-1946: Nr 1308 fra Feda og 1475 fra Spind.

Torbjørn Larsson-Fedde, Skottegt 4, 4550 FARSUND. Tlf 38 39 11 30.

Nystartet sirkulasjonsring ønsker flere medlemmer. Skriv, ring, faks eller epost for retningslinjer og innmeldingsskjema. Arne T Torp, PB 1262, 3254 LARVIK. Tlf 33 12 41 89. GSM 916 83 104. Fax 33 12 41 89. r-torp@online.no

Søker frankeringsavtrykk med serienummer 201-205, 501 brukt 1937-38 og 1501-1510.

Ian Reed, Saupstadringen 27 B, 7078 SAUPSTAD. ian.reed@niku.no

VF auktion

www.vf-auktion.dk

- Online auktioner
- Gratis auktionskatalog
- Over 10000 lots hver måned

Frederiksberg allé 52
DK - 1820 Frederiksberg
Tlf. (+45) 36160084
auktion@vf-auktion.dk

Postfrisk motiv i toppkvalitet

Fugler som hekker i Norge
Pingviner
Ugler
Andre fugler
Sommerfugler
Skilpadder
Dinosaurer
Hester
Hunder
Vilde dyr av katteslekten
Sopp
Norvegiana
Seilskuter
Royal Navy
Winston Churchill
Brøer
Tog og lokomotiver

Tusenvis av sett og enkeltmerker på lager. Ta kontakt for illustrert prisliste tilpasset motivsamlerens spesielle behov. Uansett særinteresse, dersom du samler motiv, representerer **PANDORA** veien fremover.

Telefon fra Norge:
0044 293 531865
PANDORA, 6 Highdown Court, Furnace Green, CRAWLEY, West Sussex, RH10 6PR, England.

Søker brev til og fra Farsund - Lyngdal før 1888. Også: Kvaas, Austad, Korshavn, Heggebostad og D/S Lyngdal (4 ring 233). *Gunnar Loshamn, PB 7, 4551 Farsund, mlosham@online.no*

Helpost fra Danmark og Norge kjøpes av samler. Spesielt tidlige brevkort 1871-1905, feiltrykk og varianter. Kjøper gjerne samling eller partier. *Poul Starck, Skanselen 25, 5031 BERGEN. GSM +45 40389232 (dansk mobil) starck@esenet.dk*

NY STEMPELKATALOG FOR VESTFOLD
Nordre Vestfold filatelistklubb har utgitt 2. utgave revidert og oppdatert: POSTSTEMPLER BRUKT I LAURVIG OG JARLSBERG AMT/VESTFOLD FRA 1848-2004, samlet og redigert av Bjørn Marstrøm. Alle stempler avbildet, samt ambulerende - jernbane og båt på Vestfold og Post i butikk. Bestilling skjer ved innbetaling til: *Nordre Vestfold Filatelistklubb, PB 56, 3081 HOLMESTRAND. Bankgiro 6140.05.45773.*

Stein Kristiansen Frimerker
Nedre Vollgate 9, 0158 OSLO. Telefon: 22 41 01 30
www.steinkristiansen.no

Rikt utvalg halve verden
Masse brev og postkort fra hele Norge
Skriftlige auksjoner med toppobjekter i alle prisklasser

Ring, skriv eller stikk innom for en prat og en handel !

Pris kr 370,- + porto kr 86,- =
sum kr 456,-.

Høstens auksjon hos
Grimstad Filatelistklubb, nr
56, den 23. oktober! Bestill
gratis auksjonsliste på
telefon 37 27 05 03 /
37 04 20 47 eller epost
ulf.vennesland@losmail.no
"Høstens vakreste eventyr",
med et enormt utvalg som
vanlig.

Zeppelin. Søker zeppelinpost
sendt til eller fra Norge. Kjøp
eller bytte.
Hallvard Slettebø,
Theodor Dahls gate 23,
4024 STAVANGER.
hallvard@slettebo.no

Egersund Filatelistklubb
ønsker utvalg i god kvalitet
fra Norge og Norden.
Også off. varianter iht.
Norgeskatalogen. Dessuten
Russland/Sovjetunionen, USA,
England, Tyskland fra 1940
og tidl. Jugoslavia. Postkort:
Egersund og distriktet
omkring, Jæren, militær,
kongekort og kunsterkort.
Ingen prov. Selger betaler
returporto.
Salgsleder Rolf Mong,
Mongvn. 106,
4370 Egersund.

Sandefjord filatelistklubb
ønsker bedre utvalg fra
følgende områder: Norge,
herunder varianter, moderne
papiertyper og helsaker.
Posthistorisk materiale,
postkort og stempler på
frimerker fra Stokke og
Sandefjord. Hvalfangerbrev.
Frankrike, Sveits, England,
Irland, Ungarn, Cuba, Egypt
og India. Miniark fra Vest
Europa og motivmateriale
med tilknytning til Mahatma
Gandhi. 10% prov. og

returporto belastes eier.
Bytteleder:
Ragnar Belghaug,
Haneholmveien 245,
3231 Sandefjord.

Arendal FK ønsker bedre
utvalg fra Norge og Norden,
England, Tyskland, Portugal,
Østerrike, Frankrike,
Baltikum(klassisk) og
USA. Dessuten stempel og
postkort/brev fra Agder/
Telemark. Ingen provisjon.
Klubben betaler returporto
dersom salg 1000 kr.
Bytteleder Egil Hvideberg,
Nye Stenklevvei 35, 4846
Arendal. egil@hvideberg.no

Lillesand Frimerkeklubb
søker utvalgshefter fra
Europa. Ingen provisjon
- selger betaler returporto
(max 2 måneder).
Lillesand Frimerkeklubb,
PB 11, 4791 LILLESAND.

Molde Filatelistklubb
ønsker utvalg fra Danmark
(stemplet), Norge (stemplet).
Frimerker med lokale
stempler. Nyere DDR,
Storbritannia. Biler og
tyngre kjøretøy på frimerker.
Postkort fra Nordmøre og
Romsdal. 10% klubbprovisjon,
og returporto betaler
klubben. Henvendelse til:
Bytteleder Erling Kanestrøm,
Vejlevei 29B, 6415 MOLDE.

NORGESKATALOGEN
2006 Prisen er kr 350
portofritt tilsendt innen
Norden. Ved levering
utenfor Norden tilkommer
porto/ekspedisjonsgebyr
kr 85 per katalog. Bestilles
ved å sende kr 350 til
kontonummer 0532 27
39860. *Oslo Filatelistklubb*
/ Norgeskatalogen,
Frydenlundgt 14, 0169 OSLO.

Sjøpostruter på utlandet av Per Eirik Danielsen	<i>Hefte</i> 125,-	<i>Innbundet</i> utsolgt
Norske skipspoststempler av Per Eirik Danielsen	250,-	350,-
Sjøpostruter på norskekysten Natrutten og dagruten Bergen-Stavanger av Roald Holten	150,-	Utsolgt
Posthistorie og poststempler fra Finnmark fylke av John Erik Tegler	300,-	400,-
Norge, Postveier og sensur under Den annen verdenskrig av Svein Andreassen	375,-	475,-
Den tyske marinens feltposttjeneste i Norge 1940-1945 av Torbjørn Larsson-Fedde	150,-	
Den norske postkontrollen under første del av Den annen verdenskrig og feltposttjenesten under felttoget i 1940 av John Torstad	275,-	375,-
Poststedene i Vest-Agder av B Stillufsen og G Helvig Hansen	250,-	350,-
Norske innenrikske portotakster og gebyrer 1877-1995 av Erling J Aune og Kristian Aune	375,-	475,-
Norwegian Air Mail av Egil H. Thomassen	475,-	575,-
Norway Number One av Tore Gjelsvik		350,-
Jernbanen Støren-Thronhjem og dens pakkefrimerker av Tore Gjelsvik	250,-	
Skipspost i lokale ruter i Rogaland av Roald Holten	550,-	
The Skilling Oscar Stamps av Tore Gjelsvik	550,-	
Poststedene i Troms av Arvid Jørgensen	390,-	
Poststemplene i Rogaland hovedredaktør Hallvard Slettebø	390,-	

Send din bestilling i dag til:
Norsk Filatelistforbunds Forlag
Postboks 3981 Dreggen
5835 Bergen
Telefon 908 40 286
Telefaks 55 18 05 42
Bestilling kan også sendes på epost til
Olav Håkonsen, olhaako@online.no
Faktura utsendes fra Forbundskontoret etter levering.

**OBS! Vi leverer også Håndbøkene
over posthornmerker. Kontakt oss
for mer info!**

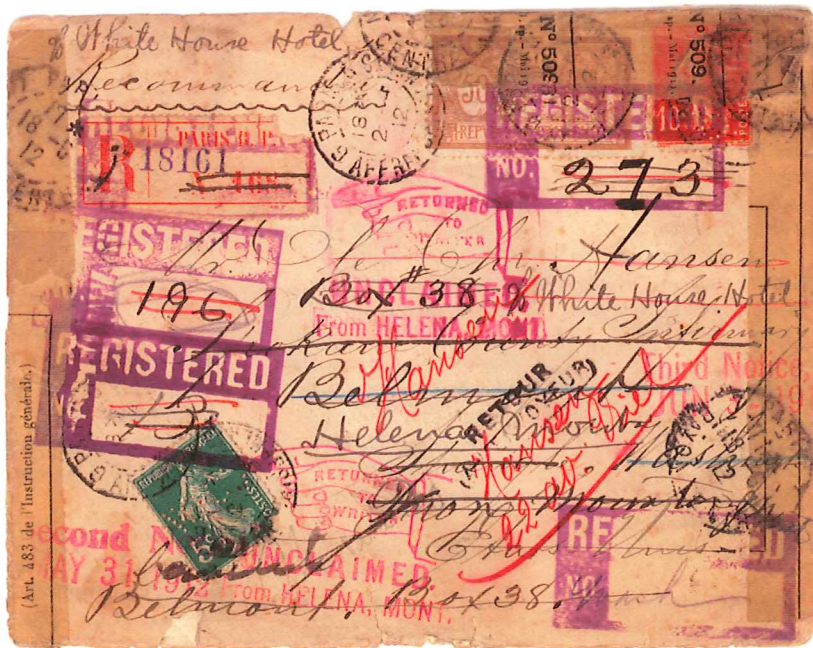
"Mitt favorittbrev" denne gang har tidligere vært beskrevet i NFT 1/2000 side 8. Årsaken til at det kommer opp igjen, er at det nylig ble solgt på internettauksjonen QXL.

Fra forrige gang det sto beskrevet i NFT, fremgår det at brevet var et arvestykke innen familien, og jeg lurer derfor på hvorfor det har sluttet å gå i arv. Er tidligere eier gått bort uten arvinger, eller har arvingene ikke hatt lyst til å ha arvegodsset? Kan det ha havnet på QXL etter andre omstendigheter? Jeg håper at de som måtte ha informasjon, lar høre fra seg.

Brevet er, som vi ser, frankert med franske frimerker og forsøkt levert adressat i USA i 1912. Etter sigende er brevet det siste blant mange forsøk på å spore opp Ole Chr Hansen som var forsvunnet i USA. Det er sendt av hans bror som oppholdt seg i Frankrike på denne tiden, og som for øvrig var en ivrig frimerkesamler. Med sine tjuei poststempler, ni andre stempler, diverse påtegninger, tre frimerker, ett lakksegl samt lukksremser, kan man nesten ta og føle på brevets skjebne.

Brevets reiserute har tidligere blitt rekonstruert slik:

Sendt 2. april 1912 som rekommandert brev fra Hans Jacob Hansen til Ole Chr Hansen, Spokane County Infirmary, Spangle, Washington, Etats Unis.

Avsenders adresse er påskrevet for hånd som 22 Ave Niel, Paris, og brevet har først vært lukket med lakksegl "PB" i firkant.

Deretter er stempelhistorien rene orienteringsløpet: CHICAGO. ILL. APR 11 1912, SPANGLE. WASH. APR 14, igjen den 16., videresendt til White House Hotel, Iron Mountain (Montana), stemplet der 27/4, og videresendt til Box 38, Belmont, Helena, Montana. Transitstemplett MISSOULA samme dag, og ankomststemplett HELENA dagen etter. Andregangs varsel for utløsning er gitt 31. mai, og tredjegangs varsel 3. juni. Den 7. har postbetjentene fått nok, og slår to slag med gummistempel UNCLAIMED from HELENA, MONT. på forsiden; ett på baksiden. I tillegg sendes det av gårde med to avtrykk fra HELENA. MONT. REGISTERED, samme dato.

Nå får amerikanerne fart på sakene, og allerede 11 juni blir det videresendt ut av landet fra New York. Interessant er det også å merke seg at bare én uke senere, 18. juni, er brevet tilbake i Paris på den andre siden av Atlanterhavet. Der blir brevet åpnet, eller i alle fall lukket med postens lukksremser, på PARIS BAYON CENTRAL klokken 11. Et håndnotat tilkjennegir at det var innom avdelingen "Serie A" og i dårlig stand: "Laissé en mauvais état par la Serie A". Klokken 16:15 samme dag har det til slutt fått ombæringsstempel, og ringen var sluttet for den gang.

Marius Gabrielsen

som oppfordrer alle skrivekyndige med favorittbrev, som er stukket inn blant syltetøyglass eller gravd ned i hagen, til å skrive om dem.

Velkommen til frimerkefest

NASJONAL FRIMERKEUTSTILLING • NORSKE FRIMERKER 150 ÅR
17.-20. NOVEMBER

OSLO 2005

www.posten.no/frimerker

Fra 17.-20. november arrangeres frimerkeutstillingen Oslo 2005 i Norges Varemesses lokaler i Lillestrøm. Gjennom fire dager vil vi sammen med deg feire at det i år er 150 år siden Norge fikk sitt første frimerke.

Postverk og frimerkehandlere fra hele verden har allerede bestilt stand på utstillingen, som ble fulltegnet på rekordtid.

Morsomme aktiviteter, spennende frimerker, auksjoner og gode messetilbud er bare noe av det du har i vente i november.

Åpningstider:

17. november: kl. 12-21 Nye frimerker: Frimerket 150 år
18. november: kl. 12-21 Nye frimerker: Kongehuset 100 år
19. november: kl. 10-19 Nye frimerker: Julefrimerkene 2005
20. november: kl. 10-19 Olympisk dag

Frimerkeutstillingen Oslo 2005 arrangeres samtidig med messen Hjem+Fritid 2005, og er et samarbeid mellom Norges Varemesse, Norsk Filatelistforbund og Posten Norge.

oss mennesker imellom

VIKERØY 28

0281 OSLO

2785

Velkommen til høstens internasjonale frimerkeauksjon!

Auksjonen finner sted i
SAS-hotellet i Oslo
2.- og 3. desember 2005.

1 shilling 1847 i 6-blokk. Utrop kr 10.000,-.

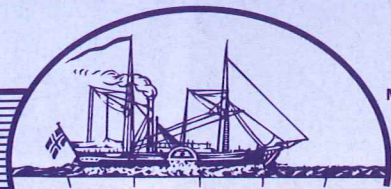
Noen av de mest interessante
objektene finner du på
www.germeten.no
sammen med mye annen
informasjon om oss og våre
auksjoner.

Bli innleverer til en kommende auksjon du også!

Av særlig interesse er store
samlinger med frimerker, brev
og postkort samt sjeldne
enkeltobjekter.

Ring oss i dag på tlf
22 44 19 14
for en uforpliktende samtale!

**Vi gir gratis vurdering og
gjernr kontant forskudd.**

MEMBER:
NFHF

KJELL GERMETEN AS

INTERNASJONAL FILATELI

FORMIDLING
TAKSERING
RÅDGIVNING

OFFENTLIGE AUKSJONER

Gimleveien 2, P.O.Box 3088, Elisenberg
0207 OSLO ☎ 22 44 19 14 Fax 22 56 04 04
www.germeten.no – E-mail: germeten@online.no